

REFERAT Kommunalbestyrelsen d. 21-12-2023

Mødedato Torsdag d. 21. december 2023 kl. 18:00

Mødested kommunalbestyrelsessalen, Landemærket 26, Rønne

Mødedeltagere Bjarne Hartung Kirkegaard, Claus Larsen-Jensen, Heidi Burgedahl, Helle Munk Ravnborg, Iben Busch, Jacob Trøst, Jonna Nielsen, Karen Lynn Jacobsen, Kirstine van Sabben, Laura Kofod, Linda Kofoed Persson, Mark Palmquist, Mikael Benzon, Morten Riis, Niclas Fick, René Danielsson, Sabine Nicoline Lyngberg, Sanne Friberg, Søren Schow, Torben Kofod Ager, Zille Thilde Vangsaa, Anne Jensen, Gunna Møller

Indholdsfortegnelse

Fraværende og bemærkninger til dagsordenen.....	3
Medlemsforslag om at tilvejebringe et nyt og mere oplyst beslutningsgrundlag i forhold til opmarch	4
Godkendelse af regulativ for husholdningsaffald.....	7
Endelig vedtagelse af kommuneplantillæg for store butikker i Rønne.....	10
Ansøgning af projekt i Rø til forsøgsordning for naturturisme.....	15
RejseBillet App - fase 1.....	21
Godkendelse af ny bus-køreplan pr. 28. januar 2024.....	27
Orientering om skader ved stormflod, oktober 2023.....	30
Høringssvar til plan for Energiø Bornholm med tilhørende miljørapport.....	33
Høringssvar til Energistyrelsens høring om etablering af ny budzone ved Energiø Bornholm.....	40
Høringssvar til Energistyrelsens høring om ændring af VE-lov (afskaffelse af kompensation for ind	44
Forslag om ændret vielsesafregning.....	46
Orientering om helhedsorienteret sagsbehandling.....	48
Ændring af sagsbehandlingsfrister på det sociale område.....	51
Ankestyrelsens Danmarkskort 2022.....	56
Godkendelse af Sundhedsaftale 2024-2027 mellem Region Hovedstaden og kommunerne i regionen	62
Samlet budgetopfølgning pr. 31. oktober 2023.....	64
Finansiering af merudgifter i 2023 vedrørende fordrevne fra Ukraine.....	73
Ny model for dialogmøder mellem fagudvalg og centre.....	77
Udpegning af medlemmer til byggeudvalg - Fremtidens ældrepleje.....	79
Orientering fra formanden.....	81

Punkt 1: Fraværende og bemærkninger til dagsordenen

Fraværende

Zille Thilde Vangsaa, Mikael Benzon.

Peter Andersen er indkaldt som suppleant for Mikael Benzon.

Bemærkninger til dagsordenen

Punkt nr. 19 (Ny model for dialogmøder mellem fagudvalg og centre) blev taget af dagsordenen med henblik på behandling i fagudvalgene.

Kirstine van Sabben bad om en vurdering af om hun er inhabil under behandlingen af punkt 20 (udpegning af medlemmer til byggeudvalg). Kirstine blev ikke erklæret inhabil.

Liste Ø stillede forslag om at beslutningen om høringssvaret til punkt 9 pind b) hæves til beslutningspunkt:

For stemte 10: Heidi Burgedahl, Jonna Nielsen, Søren Schow og liste Ø

Imod stemte 12: (O) René Danielsson, (O) Sabine Nicoline Lyngberg, Liste A, liste C, liste K og liste M

Hverken for eller imod stemte 0: Ingen

Forslaget blev ikke vedtaget.

Punkt 2: Medlemsforslag om at tilvejebringe et nyt og mere oplyst beslutningsgrundlag i forhold til opmarcharealerne på Rønne Havn

23/25585

Politisk sagsgang

Kommunalbestyrelsen beslutter.

Resumé

Enhedslisten har fremsendt medlemsforslag om, at der tilvejebringes et nyt og mere oplyst beslutningsgrundlag i forhold til opmarcharealerne på Rønne Havn.

Indstilling

Enhedslisten stiller forslag om, at Borgmesteren

- Indgår i dialog med Molslinjen og Transportministeriet. Dialogen skal være med baggrund i trafiktallene fra sejlads med Express 5 fra sommeren 2023 (se bl.a. nedenstående) og ønsket er at afdække det reelle behov for en udvidelse af opmarcharealet i Rønne, givet at den maksimale overfartstid på 80 minutter (jf. kontrakten) skal overholdes.
- Sætter beslutningen om udvidelse af opmarcharealet ved færgelejet i Rønne i bero, frem til ovenstående afklaring er foretaget
- Fremsætter fornyet beslutningsgrundlag for kommunalbestyrelsen om annullering eller genoptagelse af en udvidelse af opmarcharealet ved færgelejet i Rønne jf. ovenstående.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 21-12-2023

For stemte 7: Liste Ø

Imod stemte 15: (O) René Danielsson, (O) Sabine Nicoline Lyngberg, liste A, liste C, Heidi Burgedahl, Jonna Nielsen, liste K, liste M og Søren Schow.

Hverken for eller imod stemte 0: Ingen

Medlemsforslaget blev ikke godkendt.

Sagsfremstilling

Da Kommunalbestyrelsen i 2022 behandlede spørgsmålet om behovet for udvidelse af opmarcharealerne var det inden ankomsten og indsættelsen af Express 5 på ruten mellem Rønne og Ystad. Til grund for beslutningen lå, at det var blevet oplyst, at Express 5 i sammenligning med Express 1 havde kapacitet til at fragte flere køretøjer, hvilket for at sikre smidig læsning af færgen ville nødvendiggøre et større opmarchareal, end det der var – og er – til rådighed ved færgelejet i Rønne. Omvendt lød vurderingen, at man ved færgelejet i Ystad rådede over tilstrækkeligt opmarchareal.

På dette grundlag blev det besluttet at udvide opmarcharealet ved færgelejet i Rønne, og Transportministeriet besluttede at yde tilskud til finansieringen af dette og den for projektet nødvendige vejoplægning på i alt 25 mio. kroner.

Nu efter ankomsten af Express 5 er der imidlertid opstået tvivl om, hvorvidt den fulde kapacitet til fragt af køretøjer på Express 5 kan udnyttes, samtidig med at de betingelser, der er angivet i kontrakten om færgebetjeningen af Bornholm vedr. rettidig ankomst overholdes.

På baggrund af trafiktallene, der er indrapporteret af Molslinjen til Transportministeriet for juli måned 2023 og omtalt på Bornholms Passagerforenings facebookside (<https://www.facebook.com/groups/440406549444022/search/?q=Hvorfor%20udnyttes%20kapaciteten%20p%C3%A5%20Express%205%20ikke>), fremgår det, at bildækket på de udsolgte Express 5 afgang fra Rønne til Ystad i gennemsnit har været 85% (84,7%) fyldt. I betragtning af det begrænsede opmarchareal ved færgelejet i Rønne virker dette umiddelbart forventeligt.

Det, der imidlertid overrasker, er, at de udsolgte afgang i modsat retning, altså fra Ystad til Rønne, ligeledes kun er 85% (84,8%) fyldt, idet udnyttelsen af Express 5's fulde kapacitet i retningen Ystad-Rønne jo ikke burde være begrænset af manglende opmarchareals kapacitet. Da der ydermere over sommeren har været adskillige afgang fra Rønne mod Ystad, som ikke har været meldt udsolgt, kan dette ikke forklares med frygt for 'ophobning' af køretøjer på Bornholm (kun 40 afgang var meldt udsolgt i den nævnte periode). Dette henleder opmærksomheden på, at mere grundlæggende udfordringer ved Express 5, så som utilstrækkelig maskinkraft, vil kunne betyde, at den maksimale overfartstid ikke vil kunne overholdes, såfremt den fulde vogndækskapacitet udnyttes.

Hvis formodningerne om, at Express 5 pga. utilstrækkelig maskinkraft selv i stille vejr vil have vanskeligt ved at overholde den fastsatte maksimale overfartstid med fuldt lastet vogndæk, viser sig at være velbegrundede, rejser det alvorlig tvivl i forhold til behovet for udvidelse af opmarcharealet ved færgelejet i Rønne, og dermed hvorvidt en udvidelse af opmarcharealet kan siges at være en samfundsøkonomisk hensigtsmæssig anvendelse af ressourcer – såvel materielle og pladmæssige som økonomiske.

Økonomiske konsekvenser

-

Administrative bemærkninger

Generelle regler for medlemsforslag

Medlemmer af kommunalbestyrelsen kan stille medlemsforslag efter § 11, stk. 1 i kommunestyrelsesloven. § 11, stk. 1 lyder

Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen kan for denne indbringe ethvert spørgsmål om kommunens anliggender samt fremsætte forslag til beslutninger herom. Udvalgene og kommunalbestyrelsens formand skal meddele kommunalbestyrelsen de oplysninger, denne forlanger, og er - med de begrænsninger, som er fastsat i lovgivningen - i enhver henseende undergivet kommunalbestyrelsens beslutninger.

Borgmesteren skal sørge for at forslaget sættes på dagsorden til førstkommende kommunalbestyrelsesmøde, hvis der er givet en skriftlig anmodning inden for den gældende frist for indgivelse af dagsordensforslag til borgmesteren (senest 8 dage forud for et ordinært møde, jf. Forretningsorden for kommunalbestyrelsen § 4). Når et medlem har fået en sag optaget på kommunalbestyrelsens dagsorden, kan medlemmet ikke bestemme, hvordan sagen skal behandles af kommunalbestyrelsen.

En sag skal være således oplyst, at der foreligger et forsvarligt beslutningsgrundlag. Det forvaltningsretlige undersøgelsesprincip (officialprincippet) indebærer, at kommunalbestyrelsen er forpligtet til at sørge for, at der foreligger det nødvendige oplysningsgrundlag, inden der skal træffes afgørelse i en sag. Spørgsmål om, hvorvidt der foreligger tilstrækkelige oplysninger i en sag, afgøres inden for vide rammer endeligt af kommunalbestyrelsen ved almindelig flertalsbeslutning. Det er således kommunalbestyrelsens beslutning, hvilke oplysninger og undersøgelser der skal fremskaffes til brug for behandlingen af en sag, jf. kommunestyrelseslovens § 8, stk. 4.

Administrationen anfører alene under administrative bemærkninger, hvorvidt et medlemsforslag vil være åbenbart ulovlige for kommunalbestyrelsen at beslutte. Da medlemsforslag således ikke realitetsbehandles, inden de sættes på kommunalbestyrelsens dagsorden, skal kommunalbestyrelsen derfor være særligt opmærksomme på om medlemsforslaget er tilstrækkeligt oplyst.

Kommunalbestyrelsen har en række handlemuligheder ved behandling af medlemsforslag, herunder at henvise sagen til behandling og/eller beslutning i et eller flere udvalg eller i administrationen, at behandling af sagen flyttes til et senere møde, at beslutte at sagen ikke skal behandles, at stemme om forslaget som det foreligger og at stille ændringsforslag og stemme om ændrings- og hovedforslag.

Hvis kommunalbestyrelsen beslutter, at forslaget skal sendes til udvalgsbehandling, skal kommunalbestyrelsen samtidig beslutte

- om sagen skal besluttes i det udvalg, der har den umiddelbare forvaltning af området eller
- om kommunalbestyrelsen ønsker sagen til beslutning med de relevante udvalgsindstillinger

Hvis kommunalbestyrelsen beslutter at medlemsforslaget skal belyses yderligere i administrationen, vil sagen komme direkte på kommunalbestyrelsens dagsorden, når sagen er færdigbehandlet. Hvis sagen tages af dagsorden med henblik på yderligere oplysning, skal kommunalbestyrelse samtidig beslutte, hvad man ønsker belyst.

Når kommunalbestyrelsen beslutter, at medlemsforslaget skal forberedes til udvalgsbehandling eller yderligere oplysning i administrationen, mister forslaget karakter af medlemsforslag og skal behandles på lige fod med andre sager, som borgmesteren sammen med administrationen sætter på dagsordenen.

Bilag

Express 5, manglende kapacitet

Punkt 3: Godkendelse af regulativ for husholdningsaffald

23/3563

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Den 30. august 2023 godkendte Natur-, Miljø- og Planudvalget at regulativet for husholdningsaffald blev sendt i høring. Der er kommet to høringssvar og de relevante bemærkninger er indarbejdet. Regulativet skal nu endeligt godkendes.

Indstilling

Direktøren indstiller, at

- Regulativet for husholdningsaffald godkendes.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 06-12-2023

Anbefales.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 13-12-2023

Anbefales.

René Danielsson afventer sin stillingtagen.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 21-12-2023

For stemte 20: Liste Ø, liste A, liste C, Heidi Burgedahl, Jonna Nielsen, liste K, liste M og Søren Schow

Imod stemte 2: René Danielsson (O) og Sabine Nicoline Lyngberg (O)

Direktørens indstilling blev godkendt.

Sagsfremstilling

Det nye regulativ beskriver alle de lovpligtige ordninger for affald, som en kommune skal stille til rådighed. Eftersom at BOFA er i gang med at planlægge den udvidede ordning til 12 affaldstyper, vil mange af de lovpligtige ordninger være bringeordninger. Den nye udvidede affaldsordning forventes at træde i kraft den 1. oktober 2024, og i den forbindelse vil regulativet skulle opdateres igen.

Dette regulativ omhandler den midlertidige kontrakt med Fugato, som trådte i kraft den 19. december 2022 og udløber senest den 31. december 2024.

Regulativet beskriver ordningerne for følgende affaldstyper:

1. Ordning for madaffald
2. Ordning for papiraffald
3. Ordning for papaffald
4. Ordning for glasaffald
5. Ordning for metalaffald

6. Ordning for plastaffald
7. Ordning for mad- og drikkekartonaffald
8. Ordning for farligt affald
9. Ordning for tekstilaffald
10. Ordning for restaffald
11. Ordning for haveaffald
12. Ordning for genbrugspladserne
13. Ordning for PVC-affald
14. Ordning for imprægneret træ
15. Ordning for affald af elektriske og elektroniske produkter (WEEE)
16. Ordning for bærbare batterier og akkumulatorer
17. Ordning for bygge- og anlægsaffald

Til forskel fra det gældende regulativ, beskriver dette regulativ også de regler, der er for adgangsvej og standplads:

- Adgangsvejens og standpladsens underlag skal være fast, jævnt og plant (f.eks. fliser, asfalt eller beton), så affaldsbeholderens/kærrens hjul ikke synker ned i underlaget eller på anden måde forhindres i at køre. Dvs. at f.eks. græs og løse skærver ikke kan betegnes som godkendt underlag.
- Der må ikke være trapper eller væsentlige stigninger på adgangsvejen.
- Adgangsvejen skal være mindst 1 m bred.
- Havelåger, porte eller lignende skal være mindst 1 m brede. Dog skal låger minimum være beholder-/kærrebredden plus 30 cm. Lågerne/dørene må desuden ikke smække i automatisk.
- Buske og træer skal beskæres, så der er en frihøjde på 2,20 m over adgangsvej og standplads. Ved skraldebilens holdeplads skal der være minimum 1 meters frirum mellem skraldebilen og beplantning el. lignende. For køreveje der benyttes af skraldebilen, skal frihøjden være minimum 4,50 m.
- Parkerede biler eller andet må ikke blokere for adgangsvejen på tømmedagen. Der skal være fri adgang til beholderne.
- Om vinteren skal der ryddes og glatførebekæmpes.

Derudover er der ændret i reglerne for sommerhuse samt helårsboliger i sommerhusområder og sommerhusaftaleområder: Som konsekvens af aftalen med Fugato, er det blevet et krav at ejendomme i disse områder skal stille deres affald ud til skel ved tømning. Sker dette ikke, bliver affaldet ikke afhentet.

Regulativet for husholdningsaffald er vedhæftet som bilag. Regulativet er skrevet i programmet NSTAR, en statslig skabelon, efter nationale krav fra Energistyrelsen. Ordlyden af regulativet er derfor begrænset af skabelonen.

Efterbehandling af høringssvar

Der er kommet to høringssvar, der hver havde flere bemærkninger. To af bemærkningerne har resulteret i ændring af regulativet. Bemærkningerne fremgår herunder:

1. Affaldet skal stilles ud til vejskel

Et høringssvar påpeger at ordlyden vedr. skel bør skærpes, da det at sætte affaldet ud til skel kun løser problemet for de adresser, der har skel ud til vej. Ordlyden er derfor blevet ændret fra ”skel” til ”nærmeste vejskel”.

2. At et trin på 10 cm. er en overtrædelse af Arbejdstilsynets bekendtgørelse

Arbejdstilsynet bekræfter at et enkelt trin på max. 10 cm. er tilladt i enkeltstående tilfælde, men hvis der bliver for mange af dem, kan det blive et problem. Derfor vælger BOFA at fjerne punktet om, at der må være et trin på max. 10 cm, fra regulativet.

Begge høringssvar er vedhæftet som bilag, inkl. BOFAs bemærkninger til høringssvarene.

Økonomiske konsekvenser

Der er ingen økonomiske konsekvenser ved at godkende regulativet for husholdningsaffald.

Bilag

Bilag 1 - Regulativ for husholdningsaffald 2023

Bilag 2 - Behandling af høringssvar 1

Bilag 3 - Behandling af høringssvar 2

Punkt 4: Endelig vedtagelse af kommuneplantillæg for store butikker i Rønne

23/13520

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Kommunalbestyrelsen har haft et forslag til et kommuneplantillæg for et aflastningsområde i Rønne i offentlig høring. Kommuneplantillægget vil gøre det muligt at etablere store udvalgswarebutikker (dog ikke tøjbutikker) i det erhvervsområde, der strækker sig fra Almindings Runddel og ud til Industrivej/Sagavej.

Der er indkommet to høringssvar.

Kommunalbestyrelsen kan beslutte enten at vedtage kommuneplantillægget, vedtage det med mindre ændringer eller at forkaste det.

Indstilling

Direktøren indstiller, at

- kommuneplantillæg nr. 28 for et aflastningsområde i Rønne vedtages endeligt.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 06-12-2023

Mikael Benzon og Helle Munk Ravnborg stiller følgende ændringsforslag:

ØEPU's oprindelige beslutning om en minimumsstørrelse på 2500 m² opretholdes for derved ikke at underminere de igangværende indsatser for at skabe en levende bymidte i Rønne.

Helle Munk Ravnborg og Mikael Benzon stemte for. Karen Lynn Jacobsen og Mark Palmquist stemte imod. Der er stemmelighed.

Herefter stemmes om direktørens indstilling.

Karen Lynn Jacobsen og Mark Palmquist stemte for. Mikael Benzon og Helle Munk Ravnborg stemte imod. Der er stemmelighed.

Udvalget kan ikke videresende en indstilling.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 13-12-2023

Morten Riis og Helle Munk Ravnborg stillede følgende ændringsforslag:

ØEPU's oprindelige beslutning om en minimumsstørrelse på 2500 m² opretholdes for derved ikke at underminere de igangværende indsatser for at skabe en levende bymidte i Rønne.

For stemte Morten Riis og Helle Munk Ravnborg.

Imod stemte Jacob Trøst, Claus Larsen Jensen, Linda Kofoed Persson, René Danielsson.

Ændringsforslaget kan ikke anbefales.

Direktørens indstilling anbefales.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 21-12-2023

For stemte 14: (O) René Danielsson, (O) Sabine Nicoline Lyngberg, liste A, liste C, Heidi Burgedahl, Jonna Nielsen, liste M og Søren Schow

Imod stemte 8: Liste K og liste Ø

Hverken for eller imod stemte 0: Ingen

Direktørens indstilling blev godkendt.

Liste Ø og liste K havde følgende mindretalsudtalelse – at de ønsker ØEPU's oprindelige beslutning om en minimumsstørrelse på 2500 m² opretholdes for derved ikke at underminere de igangværende indsatser for at skabe en levende bymidte i Rønne.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen besluttede den 21. september 2023 at sende forslag til et kommuneplantillæg for et aflastningsområde i Rønne i offentlig høring i fire uger.

Hensigten med planforslaget er, at det område i Rønne uden for bymidten, der i kommuneplanen nu er udlagt til butikker, der alene forhandler særligt pladskrævende varegrupper, ønskes ændret til et aflastningsområde.

Særligt pladskrævende varegrupper er for eksempel biler, tømmer, byggematerialer, planter og havebrugsvare, møbler og køkkenelementer. Hvis området ændres til et aflastningsområde, har kommunalbestyrelsen ret til at planlægge for et bredere udvalg af udvalgswarebutikker. Her er kravet blot, at der er tale om butikker, som er så store, at de ikke kan indpasses i bymidten.

Området for forslaget til kommuneplantillæg er vist med gul afgrænsning på luftfotografiet nedenfor.

Den aktuelle anledning for sagen er, at Bornholms Regionskommune er blevet kontaktet af to butikskæder, som hver især ønsker at opføre en stor udvalgswarebutik på arealer, som de ejer. Begge kæder ønsker at opføre butikker, der har en størrelse, der ikke kan indpasses i Rønnes bymidte.

Butik A på luftfotografiet ønskes opført ved siden af Ilva i en størrelse på 1900 m².

Butik B ønskes opført ved siden af Jem & Fix i en størrelse på 2600 m².

Bornholms Regionskommune har modtaget to høringsvar, som her er resumeret og kommenteret:

Høringsvar 1

En koncentration af store butikker i aflastningsområdet Åkirkebyvej-Almindingsvej vil stå i direkte kontrast til ønsket om en decentral udvikling af Bornholm. Det vil medføre en endnu større tilflytning til Rønne på grund af stigende butiksdød

på resten af øen.

Administrationens bemærkning:

Der er fordele og ulemper ved planlægningen for et nyt aflastningsområde i Rønne.

På den ene side vil et aflastningsområde åbne for nye muligheder for vækst og udvikling af Rønnes detailhandel. Et aflastningsområde kan skabe rum til store udvalgsvarebutikker og butikskæder, der ikke findes på Bornholm i dag. Derved kan flere borgere ansøres til at købe deres varer i fysiske butikker fremfor i netbutikker.

Udflytning af detailhandel fra bymidten medfører flytning af kundestrøm. Derfor vil planlægningen for et aflastningsområde også have afledte konsekvenser for det øvrige handelsliv i Rønnes bymidte, herunder kundeorienterede byerhverv som f.eks. spisesteder, frisører, klinikker osv. Planlægningen for et aflastningsområde i Rønne kan forringe mulighederne for at realisere de visioner og mål, der er sat for Rønnes bymidte.

På tilsvarende vis kan etableringen af et aflastningsområde påvirke butiksstrukturen på den øvrige del af Bornholm.

Herudover indebærer store butikker lavere priser end små butikker. Planlægning for et aflastningsområde til store butikker kan derfor bidrage til at understøtte hensynet om en mere effektiv butiksstruktur.

Høringssvar 2

Der er en del boliger tæt på aflastningsområdet. Hvis eller når der i dette område bliver etableret nye butikker, bør Bornholms Regionskommune sørge for, at genevirkningen for naboerne bliver mindst mulig. For eksempel vil høj bebyggelse tæt på skel samt støv og støj kunne forårsage gener for naboerne til en ny butik.

Administrationens bemærkning:

Når der kommer en konkret sag om etablering af butikker tæt på boliger, vil de pågældende naboer blive hørt, inden der træffes endelig afgørelse. Hvis der er tale om et projekt, der ikke forudsætter lokalplan, vil det ske i form af en orientering, hvor naboerne får mulighed for at kommentere projektforslaget. Hvis der er tale om et projekt, der forudsætter lokalplan, vil naboorienteringen blive suppleret med, at et forslag til lokalplan bliver sendt i offentlig høring.

Herudover vil et større butiksprojekt blive screenet for mulige miljøkonsekvenser, og om nødvendigt vil der skulle udarbejdes en miljøvurderingsrapport, inden der træffes endelig beslutning om det pågældende butiksprojekt.

Proces

Hvis Kommunalbestyrelsen vedtager kommuneplantillæg nr. 28 endeligt, vil det træde i kraft, så snart administrationen foretager en offentlig bekendtgørelse.

Økonomiske konsekvenser

-

Bilag

Bilag 1 - Forslag til kommuneplantillæg nr. 28

Beslutning om forslag til kommuneplantillæg for store butikker i Rønne

Høringsvar til KP-tillæg om aflastningsområde i Rønne

Punkt 5: Ansøgning af projekt i Rø til forsøgsordning for naturturisme

23/10330

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Plan- og Landdistriktsstyrelsen har offentliggjort en forsøgsordning med mulighed for, at planlovens begrænsninger for planlægning inden for kystnærhedszonen kan fraviges for udvalgte projekter. Efter ansøgninger fra kommunerne vil der af ministeren for landdistrikter blive udvalgt op til seks forsøgsprojekter. Kommunerne kan søge om tilladelse til innovative og miljømæssigt bæredygtige projekter, som kan give bedre muligheder for natur-, friluft- og rekreative oplevelser.

Virksomheden Nature Park Bornholm ved Brommevej i Rø, som bl.a. er kendt for sin klatrebane, har over for Bornholms Regionskommune fremlagt en projektidé for videreudvikling af virksomheden. Hensigten er, at udvikle en udendørs aktivitetspark, hvor de besøgende kan være aktive i naturen uden at afsætte et klimaaftryk.

Regionskommunen har imidlertid ikke mulighed for at kunne lokalplanlægge for hele projektet, da virksomhedens ejendom er beliggende i kystnærhedszonen, hvor der gælder særlige begrænsninger for kommunernes planlægning. Hvis projektet godkendes af ministeren for landdistrikter som et forsøgsprojekt, vil de begrænsninger, der gælder for planlægning i kystnærhedszonen, imidlertid blive ophævet. Hvis projektet ikke bliver godkendt som forsøgsprojekt, vil det kun være dele af projektet, som kan realiseres.

Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at ansøge om, at Nature Parks projekt kan blive et projekt under forsøgsordningen.

Indstilling

Direktøren indstiller, at

- a) kommunalbestyrelsen ansøger Plan- og Landdistriktsstyrelsen (ministeren for landdistrikter) om, at Nature Park Bornholms udviklingsprojekt bliver godkendt som et projekt under ”Forsøgsordningen for kyst- og naturturisme”.
- b) der – hvis projektet ikke bliver godkendt af ministeren for landdistrikter – indkaldes ideer og forslag forud for en politisk stillingtagen til udarbejdelse af forslag til kommuneplantillæg og lokalplan for de dele af Nature Park-projektet, som vil kunne lade sig gøre inden for kystnærhedszonen.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 06-12-2023

a) Karen Lynn Jacobsen og Mark Palmquist stemmer for. Mikael Benzon og Helle Munk Ravnborg stemmer imod. Der er stemmelighed.

b) Karen Lynn Jacobsen og Mark Palmquist afventer sin stillingtagen. Mikael Benzon og Helle Munk Ravnborg stemmer imod.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 13-12-2023

For direktørens indstilling stemte Linda Kofoed Persson, René Danielsson, Claus Larsen-Jensen og Jacob Trøst.

Imod stemte Morten Riis og Helle Munk Ravnborg, idet Enhedslisten ikke kan medvirke til punktets indstilling a, idet det foreslåede projekt ikke vurderes at bidrage positivt til den omkringliggende natur og således ikke opfylder kriterie 4 for miljømæssigt bæredygtige turismeprojekter.

Enhedslisten kan ikke medvirke til punktets indstilling b, idet en gennemførelse af projektet forventeligt vil kræve en dispensation fra bl.a. skovbyggelinjen og diverse §3 naturbeskyttelser i området, og derudover bidrage til væsentlig

støjpåvirkning i naturområdet.

Direktørens indstilling anbefales.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 21-12-2023

Der blev stemt om direktørens indstilling punkt a):

For stemte 14: (O) René Danielsson, (O) Sabine Nicoline Lyngberg, liste A, liste C, Heidi Burgedahl, liste K, liste M og Søren Schow

Imod stemte 8: Jonna Nielsen og liste Ø

Hverken for eller imod stemte 0: Ingen

Direktørens indstilling punkt a) blev godkendt.

Enhedslisten og Jonna Nielsen kan ikke medvirke til punktets indstilling a, idet det foreslåede projekt ikke vurderes at bidrage positivt til den omkringliggende natur og således ikke opfylder kriterie 4 for miljømæssigt bæredygtige turismeprojekter.

Der blev stemt om direktørens indstilling punkt b):

For stemte 14: (O) René Danielsson, (O) Sabine Nicoline Lyngberg, liste A, liste C, Heidi Burgedahl, liste K, liste M og Søren Schow

Imod stemte 8: Jonna Nielsen og liste Ø

Hverken for eller imod stemte 0: Ingen

Direktørens indstilling punkt b) blev godkendt.

Enhedslisten og Jonna Nielsen kan ikke medvirke til punktets indstilling b, idet en gennemførelse af projektet forventeligt vil kræve en dispensation fra bl.a. skovbyggelinjen og diverse §3 naturbeskyttelser i området, og derudover bidrage til væsentlig støjpåvirkning i naturområdet.

Sagsfremstilling

Forsøgsordning for planlægning for turistprojekter i kystnærhedszonen

Plan- og Landdistriktsstyrelsen har offentliggjort en forsøgsordning, hvor planlovens regler for planlægning i kystnærhedszonen kan fraviges. Kystnærhedszonen strækker sig fra kysten og tre km ind i landet.

Planlovens regler for planlægning i kystnærhedszonen betyder bl.a., at ferie- og fritidsanlæg kun må placeres direkte op til eksisterende bysamfund eller større ferie- og fritidsbebyggelser.

Loven indeholder også krav om, at mulighederne for lokalisering uden for kystnærhedszonen skal være undersøgt. Ejerforhold og privatøkonomiske interesser anses ikke for at være relevante begrundelser for planlægning i kystnærhedszonen.

Forsøgsordningen giver kommunerne mulighed for, at søge om tilladelse til innovative og miljømæssigt bæredygtige forsøgsprojekter med en lokalisering inden for kystnærhedszonen uden de begrænsninger, som ellers gælder for planlægning i kystnærhedszonen.

Projekterne skal være med til at udvikle turismen, så der bliver bedre muligheder for natur-, friluft- og rekreative oplevelser og herunder øget tilgængelighed for handicappede turister.

Kommunerne skal ansøge Plan- og Landdistriktsstyrelsen senest i februar, hvorefter ministeren for landdistrikter forventes at træffe afgørelse medio 2024. Der vil blive udvalgt op til seks forsøgsprojekter fordelt over hele landet. (Link der uddyber ordningen kan ses [her](#)).

Nature Park-projektet forudsætter ikke udarbejdelse af ny planstrategi

Kommunalbestyrelsen besluttede den 29. juni 2023, at Bornholms Regionskommune ikke ville ansøge om projekter til forsøgsordningen, idet administrationen på daværende tidspunkt ikke havde kendskab til projekter, hvor det kunne være relevant at ansøge om en forsøgstilladelse.

Administrationen har imidlertid nu modtaget Nature Park Bornholms anmodning om at ansøge, og kan samtidig konstatere, at regionskommunes kommuneplan 2020 allerede indeholder de relevante turistspolitiske overvejelser og den nødvendige planstrategi i forhold til dette projekt, hvorfor der kan ansøges på det foreliggende grundlag.

Ifølge regionskommunens overordnede turismepolitik, som den fremgår af Kommuneplan 2020, bør nye aktiviteter udnytte de muligheder, der findes for at knytte an til eksisterende ressourcer, f.eks. eksisterende besøgssteder, turistaktiviteter, attraktioner og andre områder eller anlæg, der kan understøtte turismeudviklingen. Disse områder/anlæg er ofte placeret i det åbne land, hvor det er et krav at nye aktiviteter/anlæg skal indpasses uden væsentlige landskabelige eller infrastrukturelle gener. Nye turistmæssige anlæg i det åbne land kan derudover kun etableres, når de er afhængige af en given landskabelig lokalisering og når de f.eks. tilfører nye målrettede muligheder for at udvikle en hidtil uudnyttet naturressource.

Efter administrationens vurdering er de ansøgte aktiviteter afhængig af en given landskabelig placering i det åbne land, idet aktiviteterne kræver et stort areal med et varieret terræn og bevoksning. Hvis aktiviteter som de ansøgte ønskes, må de derfor som udgangspunkt kunne placeres i landzone.

Nature Park Bornholms udviklingsplaner kan blive et forsøgsprojekt

Nature Park Bornholm ligger ved Brommevej i Rø ca. 2,5-3 km fra kysten. Virksomheden tilbyder udendørs aktiviteter, herunder en trætop-klatrebane og fodboldgolf. (Link til virksomhedens hjemmeside [her](#)). Nature Park ønsker at udvide sine aktiviteter, hvilket forudsætter at der lokalplanlægges for de ønskede anlæg. Dette er som udgangspunkt ikke muligt, idet virksomheden ligger i kystnærhedszonen, hvor der gælder en række begrænsninger for kommunernes lokalplanlægning. Nature Park Bornholm ser derfor gerne, at regionskommune søger om, at projektet bliver godkendt af ministeren for landdistrikter som et projekt under forsøgsordningen for kyst- og naturturisme.

Udviklingsplanen for Nature Park Bornholm

Nature Park Bornholm ønsker, at kommunalbestyrelsen vedtager en lokalplan, der kan gøre det muligt at videreudvikle virksomheden.

Virksomhedens vision er at udvikle Danmarks første 100 % CO2 neutrale aktivitetspark, hvor turister og lokale kan være aktive i naturen uden at afsætte et klimaaftryk.

Det er også et mål for udviklingen af Nature Park Bornholm, at kørestolsbrugere har adgang til alle virksomhedens aktiviteter, så den bl.a. kan danne ramme om turneringer for handicaporganisationer.

I de seneste tre år har Nature Park Bornholm årligt haft ca. 30.000 dagsgæster, heraf ca. 5.500 lejrskolebørn. Det er parkens mål med de planlagte udvidelser at nå 100.000 besøgende pr. år.

Nature Park Bornholm ønsker at videreudvikle parken med disse anlæg:

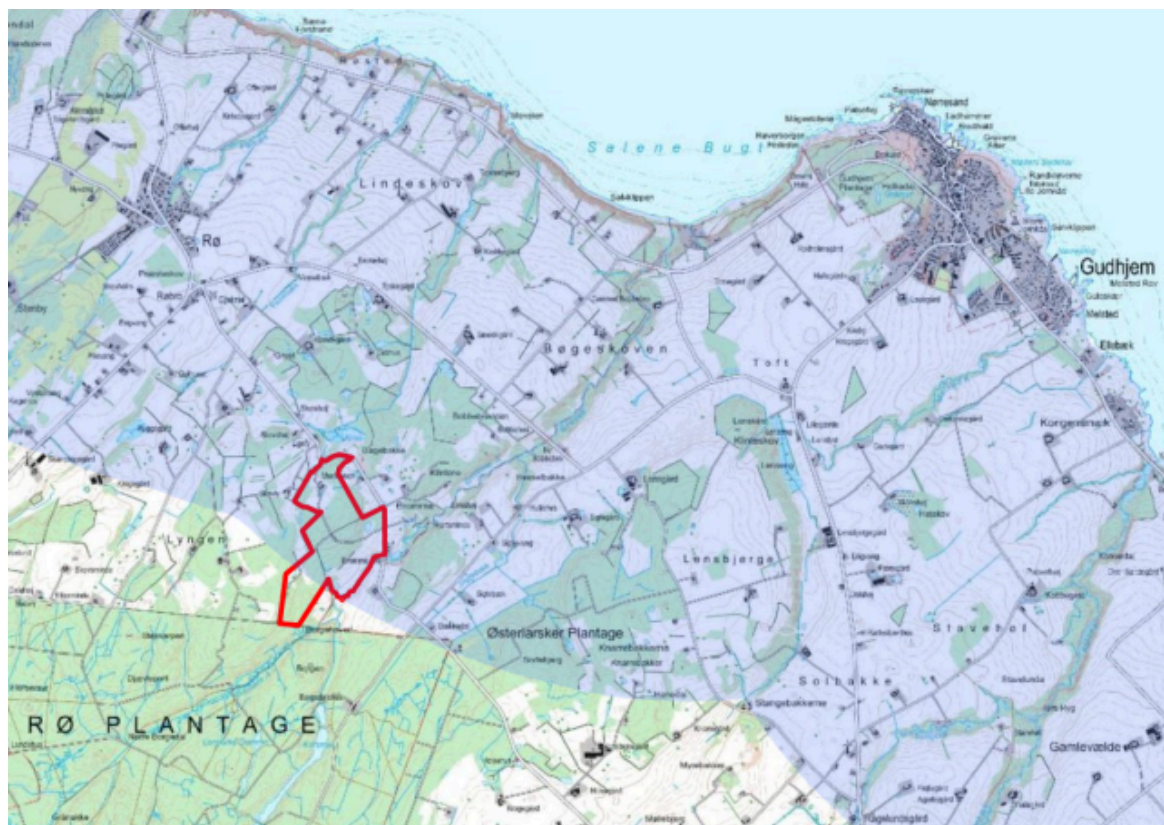
- to nye discgolf-baner
- en aktivitets-sø med mulighed for kajak, kajakpolo, paddleboard m.m.

- en naturlegeplads,
- ni overnatningshytter
- et Escape Room, (et fysisk rum, hvor et hold deltagere skal samarbejde om at løse en mission bestående af en række gåder og opgaver på begrænset tid)
- mulighed for at ejendommens 3.500 meter skovveje kan benyttes til mountainbike-kørsel, og kørsel med ældre terrængående køretøjer
- en særlig bane for kørestolsbrugere, som skal tilknyttes til det eksisterende klatreanlæg
- en grillrestaurant i eksisterende bygning samt udvide bygningen med en terrasse,
- et 45 meter højt skov- og udsigtstårn, som via en indvendig rampe skal kunne bestiges af både fodgængere og kørestolsbrugere.

(Beskrivelsen er et samlet hele for, hvad Nature Park Bornholm ønsker at videreudvikle. Det er ikke alt, som kræver en lokalplan, men det gør f.eks. discgolf-baner, en sø, en naturlegeplads, overnatningshytter og et udsigtstårn).

Områdets beliggenhed

Projektområdets afgrænsning er markeret med rødt på kortet nedenfor. Det er et sammenhængende naturareal på ca. 35 ha, som kun er opdelt af Brommevej, der er en lille sognevej. Hovedparten af ejendommen er beliggende inden for kystnærhedszonen. Både de eksisterende anlæg, der ikke er omfattet af lokalplan, og de ønskede nye anlæg ønskes placeret inden for kystnærhedszonen. Kystnærhedszonen er markeret med blå tone på kortet.

Nature Park ønsker en lokalplan under alle omstændigheder

Hvis Nature Park Bornholms projekt ikke bliver indstillet som forsøgsprojekt, eller at der gives afslag på, at det kan blive et forsøgsprojekt, ønsker Nature Park Bornholm, at regionskommune vedtager en lokalplan for anlæg for de friluftaktiviteter, der kan lade sig gøre efter den eksisterende lovgivning, og dermed dele af det samlede projekt. Flere af disse anlæg har været omfattet af en landzonetilladelse, som Bornholms Regionskommune udstedte i 2022. I 2023 har

Planklagenævnet imidlertid ophævet denne landzonetilladelse, der omfatter en eksisterende 18-hullers discgolfbane, en ny 9-hullers discgolfbane samt en aktivitets-sø. Planklagenævnet anser de pågældende anlæg som et samlet udvidelsesprojekt af ejendommens virksomhedsaktiviteter, hvorfor det samlede projekt er lokalplanpligtigt.

Planklagenævnet lægger vægt på, at selv om de enkelte forhold ikke nødvendigvis i sig selv medfører en væsentlig ændring af det bestående miljø, vil etablering af de pågældende anlæg skulle ses som et samlet hele, der ændrer ejendommens karakter, udtryk og oplevelse. Udviklingen af ejendommen bør ikke ske ved enkeltsagsbehandling, men bør vurderes i en større planlægningsmæssig sammenhæng, hvor offentligheden i området sikres medindflydelse.

Hvis regionskommunen vælger ikke at lave en lokalplan for ejendommen, er der kun en gyldig landzonetilladelse til den eksisterende fodboldgolfbane og en gyldig landzonetilladelse til den eksisterende klatrepark. Der er således ikke en gyldig landzonetilladelse til den eksisterende 18-hullers discgolfbane, og der er givet et påbud om, at den ikke må anvendes, før end den er lovliggjort.

De to naboer til Nature Park er bekymrede for gener fra virksomhedens aktiviteter

Forud for Bornholms Regionskommunes udstedelsen af landzonetilladelsen i 2022 blev naboerne hørt.

Naboerne på Brommevej 12 skrev i deres høringssvar, at de ikke mener, at det er forsvarligt, at der kommer flere aktiviteter på Brommevej 10 (Nature Parks ejendom), og at de allerede er rigeligt påvirket og generet af de aktiviteter, der foregår nu. De nye forslag til anlæg og aktiviteter vil betyde flere mennesker og endnu større pres på området. Generne beskrives som støj i området i form af mange stemmer, musik og andet, støj fra lerdueskydning samt øget trafik på Brommevej.

Naboerne på Brommevej 8 beskrev i deres høringssvar om den støj fra de eksisterende aktiviteter på Nature Parks ejendom, som de allerede er udsat for. Det er støj fra biler og busser, fra mennesker, der griner, hujer og hviner i trætop-banen samt råben og snak i forbindelse med skolerejser. Støjen finder sted i tidsrummet fra kl. 10 til kl. 18-20, og i perioden fra påske til og med efterårsferie. I hele juli måned er støjen mest intens og næsten uden pauser. Hvis Bornholms Regionskommune giver landzonetilladelse til nye aktiviteter i form af en discgolfbane og en aktivitets-sø med kajakpolo, vil dette øge støjgenerne til et niveau, som naboerne på Brommevej 8 mente må være en overskridelse af den naboretlige tålegrænse. Naboerne anbefalede, at en mulig landzonetilladelse til ny anlæg skal sikre, at de bliver placeret, så de ville give mindst mulige genevirkning for opholdsmulighederne på deres ejendom, der har skel op til en stor del af Nature Parks ejendom.

Administrationens anbefaling

Da projektet er i overensstemmelse med kommuneplanens turistpolitiske overvejelser og turismestrategi anbefaler administrationen, at kommunalbestyrelsen ansøger Plan- og Landdistriktsstyrelsen om, at Nature Park Bornholm får tilladelse som et projekt under forsøgsordningen.

Administrationen har i forbindelse med udstedelsen af landzonetilladelsen i 2022 allerede vurderet, at de ansøgte faciliteter og deres benyttelse ikke vil udgøre en risiko for miljøet på placeringen eller i lokalområdet. Det blev også vurderet, at de ikke ville blive placeret i et område med særlige natur- eller landskabsinteresser.

Hvis ansøgningen til Plan- og Landdistriktsstyrelsen imødekommes, vil de begrænsninger, som gælder for planlægning i kystnærhedszonen, bortfalde. En efterfølgende kommunal planlægning og sagsbehandling skal imidlertid fortsat ske efter lovgivningens øvrige regler, herunder bl.a. naturbeskyttelsesloven.

Efterfølgende planproces

Hvis en ansøgning fra Bornholms Regionskommune bliver imødekommet, vil der skulle igangsættes en planlægningsproces, som omfatter følgende trin:

- a) Politisk beslutning om indkaldelse af ideer og forslag fra offentligheden som grundlag for beslutning om igangsættelse af kommuneplanændring.
- b) For-offentlighedsfase (indkaldelse af ideer og forslag).

- c) Politisk behandling af høringssvar samt beslutning om udarbejdelse af forslag til kommuneplantillæg og forslag til lokalplan.
- d) Udarbejdelse af forslag til kommuneplantillæg og forslag til lokalplan inkl. miljøscreening og eventuel miljørapport.
- e) Politisk godkendelse af forslag til kommuneplantillæg og forslag til lokalplan.
- f) Minimum otte ugers offentlig høring af forslag til kommuneplantillæg og forslag til lokalplan inkl. miljøscreening og eventuel miljørapport.
- g) Behandling af høringssvar inkl. eventuelle justeringer af planforslagene og evt. sammenfattende redegørelse.
- h) Endelig politisk vedtagelse af plandokumenterne.

Økonomiske konsekvenser

-

Bilag

Udviklingsplan for Nature Park 2022-2025

Luftfoto med Nature Parks forslag til afgrænsning af lokalplanområdet

Notat fra Park Nature vedr. opfyldelse af ansøgningskriterier

NOTAT Nature Park er i overensstemmelse med kommuneplanen

Invitation til at ansøge om tilladelse til bæredygtige turismeprojekter

Punkt 6: RejseBillet App - fase 1

23/5268

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen godkender

Resumé

Der er på tværs af alle trafiksselskaberne i Danmark udviklet en landsdækkende RejseBillet App til køb af billetter til offentlig trafik. En tilslutning til den nye RejseBillet App vil kunne erstatte BATs egen app (BAT billetapp) samt åbne for udvikling af nye funktionaliteter i relation til BAT i samarbejde med RejseBillet/Rejsekort.

I dag kan billetter købt i RejseBillet App anvendes som rejsehjemmel på Bornholm.

Der er i dag nogle produkter, der ikke er i RejseBillet App'en. For at kunne være med til at påvirke udviklingen af denne ønsker BAT at indgå i samarbejdet med RejseBillet App også for senere at kunne deltage i det digitale Rejsekort (erstatning for den nuværende rejsekortløsning i resten af landet) og en digital kontaktløsning, som er en løsning til de, der ikke anvender smartphones eller ønsker at benytte kontanter og betalingskort.

BAT har opsagt den nuværende leverandør, som leverer BAT billetapp og ønsker at overgå til RejseBillet App, Rejsekort og digital kontaktløsning. Der er tale om et projekt, som vil være fuldt integreret medio 2025. Det elektroniske klippekort udgår 31/1-2024, da det ikke er en del af førnævnte pakke. Konsekvensen ved udfasningen vil være, at kunder skal have refunderet deres tilgodehavende, hvilket BAT billetkontor vil tage hånd om i samarbejde med BAT appleverandøren. I en overgangsperiode 2024/25 vil det kun være de fysiske klippekort, som stadigvæk kan købes i kiosker, BAT billetkontor og på webshop. Ligeledes skal der i 2024 arbejdes på alternative billetprodukter (mængderabatordninger), som kan erstatte klippekortet, da klippekort-automaterne udfases i busserne i 2025. Planen er også at udfase kontantbetaling i BAT busser i 2025, såfremt at der lovmæssigt er hjemmel hertil.

Udvalget skal i denne sag tage stilling til tilslutningen til RejseBillet App fase 1.

BATs rådgivende bestyrelse har den 3. november 2023 anbefalet en indstilling til Natur-, Miljø- og Planudvalget og Kommunalbestyrelsen om tilslutning til RejseBillet App fase 1.

Indstilling

Direktøren indstiller, at

- a) BAT fastholder opsigelsen af den nuværende leverandør af BATs egen App til billetsalg.
- b) BAT tilslutter sig RejseBillet App fase 1.
- c) BAT arbejder videre med Rejsekort og digital kontantløsning.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 06-12-2023

Indstillingen anbefales.

Punktet sendes til høring i Bornholms Ældreråd, Handicaprådet og Ungerådet.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 13-12-2023

Anbefales.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 21-12-2023

For stemte 19: (O) René Danielsson, (O) Sabine Nicoline Lyngberg, liste A, liste C, liste K, liste Ø, Jonna Nielsen.

Imod stemte Søren Schow, Heidi Burgedahl og liste M.

Direktørens indstilling blev godkendt.

Sagsfremstilling

BATs nuværende app-løsning (BATs egen selvstændige app) er opsagt blandt andet grundet en varslet prisstigning for 2024. BATs egen app lukker dermed med udgangen af januar 2024.

BAT har i dag også salg via hjemmeside, webshop og salgssteder. Disse muligheder ændres eller fjernes ikke nu med tilslutningen til RejseBillet App.

BAT foreslår at indgå i RejseBillet Appløsningen under Rejseplanen fra januar 2024 og dermed blive en del af en større og mere sikker løsning i fremtiden med 24/7 support.

Tilslutningen til RejseBillet App kan ske isoleret set, eller det kan ske som første fase i en del af en større omlægning af kort og billetter til nye digitale løsninger, jf. nedenfor.

Udover RejseBillet App'en er der en ny Rejsekort App på vej, der giver BAT mulighed for at sælge og lade rejser ske på Rejsekort som i det øvrige Danmark.

Og ydermere udvikles en løsning for de brugere, der ikke har smartphones, men som ønsker at betale med betalingskort for deres rejser.

Det vil betyde, at BAT på sigt kan udfase kontanter fra busserne samt de fysiske klippekort.

Nedenfor er skitseret tidsplan og økonomi for den samlede løsning med RejseBillet App, Rejsekort App og løsning uden smartphone/ kontant betaling (kaldet ikke-digital løsning). Den del der er tale om for nu er den der er indført nationalt i sommeren 2023.

Tilslutning til RejseBillet App, der erstatter BAT App.

I denne app kan der til børn, voksne og pensionister købes kontantbilletter, periodekort, eventbillet samt ungdomskort.

Ungdomskort og eventbillet er nyt i forhold BATs nuværende App, mens elektronisk klippekort til gengæld - for nuværende - ikke er en del af RejseBillet App'en.

Det samme gælder for 1, 4 og 7 dageskort og cykelbilletter, som for nuværende kan købes via BAT App. Disse er ikke en del af RejseBillet App'en, men disse billettyper kan (fortsat) købes på BAT's hjemmeside.

2025 – fase 2

Tilslutning til Rejsekort App, der bliver erstatningen for det nuværende fysiske rejsekort, som det kendes med de blå kontantpunkter. En fordel ved tilslutning til dette er, at den rejsende blot behøver dette for at rejse på både Bornholm og i det øvrige Danmark. I og med at det er en app på telefonen, kræver det ikke installation af kontaktpunkter.

Medio 2025 – fase 3

Ikke digital løsning, der giver mulighed for at betale med betalingskort i busserne eller kontant udvalgte steder. Derved bliver det muligt at udfase kontanter fra BATs busser samt de fysiske klippekort og de tilhørende klippekortmaskiner i busserne. Denne løsning kræver installation af såkaldte validatorer i busserne, som kan læse (kredit)kort.

Tilslutning til RejseBillet App

Hvis BAT tilslutter sig RejseBillet App'en vil det betyde en nemmere administrativ tilgang til den løbende drift, service og vedligehold af app'en, da denne fremover vil blive foretaget direkte via Rejsekort & Rejseplan A/S. Der etableres derudover et driftssetup hos Rejsekort & Rejseplan A/S med involvering af trafikvirksomhederne. BAT har haft driftsmæssige udfordringer med opdateringer i egen app, når bl.a. Rejseplanen har foretaget ændringer i systemet, som har nødvendiggjort opdateringer i BAT's egen app. Dette har ad flere omgange afstedkommet, at BAT i perioder ikke har kunnet sælge billetter gennem egen app.

Efter tæt dialog med RejseBillet, er der et scenarie, som vil kunne anvendes af BAT og som der politisk skal tages stilling til, hvis det politisk ønskes, at BAT tilslutter sig RejseBillet App'en, som gyldig rejsehjemmel til salg af billetter på Bornholm:

BRK godkender RejseBillet App som gyldig rejsehjemmel til salg af enkeltbilletter og pendlerkort på Bornholm i release 1 og efterfølgende ungdomskort og eventbilletter i release 2. BAT skal i den forbindelse godkende de forretningsregler, der ligger til grund for prisberegningen. RejseBillet anvender Rejseplanens forretningsregler på samme måde som BATs egen app – så det vil både være et identisk beregningsgrundlag og indtægtsdeling. BAT er dermed sikre på at modtage indtægterne fra de solgte billetter, der vedrører BAT. Samtidig opnås adgang til RejseBillets administrationsmodul, så det er muligt at kundebetjene evt. klagesager for kontrolafgifter udstedt af BATs medarbejdere til kunderne.

BAT vil i fremtiden have indflydelse på driften og videreudviklingen af RejseBillet, herunder prioritering af BATs specifikke udviklingsønsker. Scenariet er at RejseBillet App bliver den primære salgskanal, når man skal købe busbillet på Bornholm.

På nuværende tidspunkt har BAT og BRK It ikke et fuldt teknisk og sikkerhedsmæssigt overblik over RejseBillet App'en. BAT, BRK It og Juridisk Afdeling har opsat møder i november og december 2023, så dette bliver afklaret inklusiv de kontraktlige forpligtigelser op i mod RejseBillet App.

Hvad får BAT ved at tilslutte sig løsningen:

Ved tilslutning til den nye RejseBillet App får de rejsende en landsdækkende billetteringsløsning, der skal kickstarte den digitale brugerrejse, og som vil være ens for hele landet (dog kan man ikke p.t. rejse mellem Bornholm og resten af landet på løsningen). Det vil sige, at besøgende med RejseBillet App ikke skal installere nogen ny app for at købe billetter under deres ophold på Bornholm og rejsende fra Bornholm kan bruge deres app som de kender fra dagligdagen i det øvrige Danmark.

Derudover vil BAT ikke selv skulle stå for ansvaret med løbende og omkostningsmæssige optimeringer af egen app, hvor der (på egen app) har været oplevet en del nedbrud. Samtidig med at BAT får en tættere og nemmere adgang til den udvikling, der vil ske i forhold til udvikling af nye billettyper m.v.

Rapporteringsmuligheder

Der vil gennem RejseBillet App'en blive mulighed for, at kunne trække diverse rapporter med data omkring:

Billetsalg, rapporten indeholder information om antal solgte produkter over tid og indtægten forbundet hermed (Release 1).

Brugeraktivitet, rapporten indeholder information om RejseBillets brugere fordelt på typer af smartphones (Release 1).

Køb, rapporten indeholder information om hvor mange brugere, der har initieret et køb (stået på siden med købsknappen) og hvor mange, der har gennemført et køb (Release 1).

Specialbilletter, rapporten indeholder information om antal solgte specialbilletter / eventbilletter over tid og indtægten forbundet hermed (Release 2).

Trækning af rapporter vil kunne give BAT et bedre grundlag at træffe strategiske fremtidige beslutninger ud fra, da det må formodes, at der indenfor relativ kort tid efter at RejseBillet App'en evt. er godkendt og er blevet fuldt implementeret, vil blive hovedpartens af BAT's kunders foretrukne måde at skaffe rejsehjemmel på.

Økonomiske konsekvenser

Tilslutning til RejseBillet App

Nuværende udgifter til drift af BATs app (før og efter varslet prisstigning)

I 2023: 290.000 kr.

I 2024 (opsagt): 400.000 kr.

Udgifter til RejseBillet App årlig tilslutning

2024 (50 % første år): 192.000 kr.

2025: ca. 384.000 kr.

Det vil sige udgiften til deltagelse i RejseBillet App samarbejdet ikke koster mere end fortsættelse med den nuværende app ville have gjort i 2025 og frem, mens der er en besparelse i 2024.

Tilslutning til den samlede løsning i 2025

2025 og frem årlig udgift i alt: ca. 700.000 kr.

Det vil sige en stigning fra 384.000 kr. til ca. 700.000 kr. for den samlede løsning i årlig udgift.

Udgiften dækker alle produkterne, som er nævnt i ovenstående.

Anlægsudgifter ved samlet løsning (til den ikke-digitale løsning)

Validator til modtagelse af kort i busserne: ca. 600.000 kr.

Ovenstående er en engangsinvestering. Prisen er et overslag, da det endnu ikke har været udbudt. Der vil blive udarbejdet et anlægsforslag på dette til budget 2025.

Ved fuld implementering af ovenstående kan kontantbetaling i busserne samt fysiske klippekort udfases.

Det betyder en besparelse på indkøb af trykte billetter, klippekort, provenu til salgssteder samt besparelse på reparation af de nuværende og nedslidte klippekortmaskiner.

Udgifterne til billetter og klippekort/klippekortmaskiner har de seneste år udgjort op til 350.000 kr. årligt – dermed vil der samlet set ikke være en driftsmæssig merudgift ved overgang til den fulde pakke.

Beslutning Handicaprådet den 11-12-2023

Taget til efterretning.

Handicaprådet forudsætter at rådet bliver orienteret om løsninger der ikke omfatter smartphones.

Beslutning Ældrerådet den 12-12-2023

Ældrerådet udtrykker bekymring for de ikke digitaliserede borgere i relation til det nye forslag. Samtidig udtrykker ældrerådet tilfredshed med at Bornholm fremover bliver en del af den landsdækkende rejsebillet App.

Beslutning Ungerådet 13-12-2023

Kære politikere

Ungerådet ser positivt på implementeringen af Rejsebillet-appen.

Hvis Bornholm følger med resten af Danmark, når det handler om billetter til den offentlige transport, mener vi det vil gøre Bornholm til et mere attraktivt og aktuelt sted at se sig bo eller opholde sig. Det gør det mere overskueligt at færdes rundt på øen, uden at skulle tænke over klip på ens klippekort og evt. forsvinding af selvsamme.

Det er dog vigtigt at pointere, at ikke alle kan følge med, når vi digitaliserer og ændrer vores hverdagsting. Derfor er det vigtigt, at vi lærer og uddanner de mest udsatte på Bornholm i det nye system, så alle kan komme frem og tilbage til aktiviteter, såsom arbejde og skole.

Vi ser også positivt på implementering af standere, der kan læse (kredit)kort, da det vil være en mulighed for mange uden en smarttelefon til rådighed.

Vi vil derudover rette blikket mod prisen. I Bornholms Ungeråd går vi ikke ind for høje billetpriser for de unge (såvel som andre samfundsgrupper), så vi vil se kritisk på tiltaget, hvis det vil betyde prisstigninger.

Vi ser lige nu billetpriserne stige over hele landet, såvel som vores egen kommune og det rammer de unge og familier med mindst på lommen. Derfor skal det nye og praktiske system ikke gå ud over de fattigste - men også være praktisk for dem.

Hilsen, Bornholms Ungeråd.

Punkt 7: Godkendelse af ny bus-køreplan pr. 28. januar 2024

23/22527

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen godkender

Resumé

BAT har i tredje kvartal 2023 arbejdet med køreplansændringer til den gældende køreplan. Dette er gjort for dels at få lavet nogle optimeringer på rutebetjeningen ud fra et brugerperspektiv fx i forhold til lufthavnsbetjeningen, skoleelever mv. og justering af køretider for chaufførerne, samt at få tilpasset driftsplanlægningen.

De primære ændringer på rutenettet er på Bybusrute 22, hvor køreplanen udvides med 2 timer om aftenen alle ugens dage. Derved bliver rute 22 den primære forbindelse til Lufthavnen ved ankomster og afgang.

Derudover foreslås ændringer på andre ruter, så de bedre passer med skolernes ringetider, forkortelse af køretid eller bedre mulighed for passagererne for at skifte mellem ruter.

Det har vist sig nødvendigt, at justere i køreplanerne for at kunne overholde overenskomstmæssigt fastsatte gå-, perrontider og frokost samt køretider til/fra værksted/parkering på Industrivej.

Dertil har det vist sig nødvendigt at ændre på køretiderne, for at få dem til at passe med de omgangstider chaufførerne skal bruge for at nå tiderne på stoppestederne.

Indstilling

Direktøren indstiller, at

- a) køreplansændringerne godkendes med virkning fra den 28. januar 2024
- b) der ikke trykkes og omdeles køreplaner i 2024, men i stedet henvises til Rejseplan og BAT's hjemmeside (hvorfra køreplan kan udskrives)

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 06-12-2023

- a) Anbefales med en gyldighedsperiode fra 28. januar til 31. december 2024.
- b) Anbefales idet køreplanerne ved stoppestederne udskiftes til gældende periode.

Punktet sendes til høring i Handicaprådet.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 13-12-2023

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstilling anbefales.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 21-12-2023

Direktørens indstilling blev godkendt.

Sagsfremstilling

Arbejdet med at justere køreplanen til bedre betjening af brugerne samt opfyldelse af overenskomstmæssige forhold har medført en del små ændringer, som er beskrevet nedenfor. Derudover vedrører den største enkelte ændring rute 22 og lufthavnsbetjeningen, der udvides.

Ruteomlægninger

I denne sag foreslås følgende ændringer:

- Bybusrute 22 udvides med 2 timer om aften alle ugens dage, så Busrute 22 bliver den primære forbindelse til Lufthavnen ved ankomster og afgang (meromkostning ca. tkr. 164 årlig)
- Busrute 6 kører ikke forbi lufthavnen, som tidligere, ruten fastholdes som i dag og der henvises til Bybusrute 22. De øvrige ruter slutter alle i Rønne, hvor man kan komme videre til lufthavnen.
- Natbussen 1N og 6N udgår fra mandag-torsdag som konsekvens af KB budgetbesparelse og det vil betyde at den sidste færgeankomst ikke køreplansmæssigt vil blive dækket af BAT

Øvrige justeringer fremgår af bilag - Køreplansændringer pr. 28. januar 2024 og BAT Køreplan.

Brugerrådets bemærkninger

Der er den 21. november 2023 afholdt møde i BAT Brugerråd. Brugerrådets bemærkninger fremgår af bilag.

Kommende køreplansændringer

Yderligere ændringer og optimering af køreplan og rutebetjeningen vil ligeledes blive drøftet med brugerrådet og ske med optimering af rutebetjening samt økonomisk bæredygtig drift for øje.

Budget 2024

Baseret på udviklingen i 2023 samt mindre justeringer står BAT overfor et budget 2024, der på nuværende tidspunkt med de nye køreplaner og overenskomsttilpasningen har et samlet forventet merforbrug på 2,6 mio. kr.

Der er stor usikkerhed om forventningen til budget 2024 i forhold til fx brændstofpriser sygefravær og brug af vognmænd ud over kontrakt.

Det foreslås, at der i 2024 ikke trykkes og omdeles fysiske køreplaner, men at der i stedet henvises til rejseplan og hjemmesiden, hvor køreplanen kan ses og hvor den vil ligge i en udskriftsvenlig version, hvilket giver en besparelse på 0,2 mio. kr.

BAT vil komme med en genopretningsplan i første halvår af 2024 for at imødegå det forventede merforbrug på 2,6 mio. kr. og de kommende år.

Beslutning Handicaprådet den 11-12-2023

Taget til efterretning.

Bilag

Køreplan pr. 28.01.2024

Ændringslog køreplaner pr. 28.01.2024

Bemærkninger fra BATs Brugerråd til ny køreplan pr. 28.01.2024 - referat fra møde den 21.11.2023

Punkt 8: Orientering om skader ved stormflod, oktober 2023

23/22556

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø og Planudvalget orienteres

Økonomi og Klimaudvalget orienteres

Kommunalbestyrelsen orienteres

Resumé

Den 20. oktober 2023 rammes den østlige side af Bornholm af en stormflod. Dette dagsordenspunkt er en statusorientering vedrørende omfanget af skader, den videre proces og et overslag på den økonomiske konsekvens af stormen.

Indstilling

Direktøren indstiller

- Sagen til orientering.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 06-12-2023

Orientering givet.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 13-12-2023

Orientering givet.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 21-12-2023

Orientering givet.

Sagsfremstilling

Den 20. oktober 2023 rammes Bornholm af en stormflod. Dette dagsordenspunkt er en statusorientering vedrørende omfanget af skader, den videre proces og et overslag på den økonomiske konsekvens af stormen. Se Bilag 1 - Orientering om skader ved stormflod, oktober 2023

Vandet steg til 1m over daglige vande. Vindretningen var fra nordøst. Det er hovedsageligt den østlige del af øen der blev påvirket af stormen. Afspærring af de berørte områder og oprydning af overfladesten på arealerne pågår. Der fortages løbende bestik af omfanget af den enkelte skade efterhånden som overfladerne bliver synlige. På konstruktioner mod Østersøen er man ligeledes i gang med, at vurdere skader under vandspejlet med hjælp fra dykker. Det skal heri bemærkes, at skader under terrænniveau på nuværende tidspunkt er svære at vurdere omfangsmæssigt såvel som økonomisk. Omfanget af en givet underminering, under en fast konstruktion som en granitkaj overflade, vil i første omgang vise sig som en mindre sætningsskade hvor en enkelt sten eller 2 er sunket med et par millimeter. Efterhånden som fyldematerialet giver efter, vil sætningsskaden blive mere tydelig med flere nedsunkne sten i området. Ved større undermineringer vil der ske et kollaps af overfladen.

Skader der har en indvirkning på personsikkerhed og infrastruktur prioriteres først.

Efterhånden som skaderne registreres, bliver skaderne indberettet til kommunens forsikringsselskab. Det skal heri bemærkes, at det på nuværende tidspunkt vurderes, at det ikke er alle skader der er forsikringsberettiget.

Udgiften til oprydning af arealer er pr. 6. november blevet opgjort til 317.720,80 kr. Det estimeres, at den samlede oprydningsindsats vil løbe op i 600.000 kr.

Samlet estimeret udgift på skader vurderes på nuværende tidspunkt til 9,8 mio.

Administrationen vil i den kommende tid orientere om udviklingen i sagen en gang i kvartalet.

Havne

Det er især havnene i Sandvig, Allinge, Tejn, Gudhjem og Svaneke der har taget skade af stormen. Især i Sandvig, Allinge, Tejn og Gudhjem er skaderne på kaj anlæg massive hvor flere konstruktioner er kollapsede eller er blevet undermineret. Kystsikring i form af dæksten langs havneværkerne er på flere strækninger meget deformeret. Der er ligeledes sket større skader på elinstallationer som el-skabe og føringsveje til den enkelte elinstallationer som belysning og strømskabe til både. Brokonstruktioner, redningsudstyr i form af stiger og redningsposter har ligeledes taget skade.

Havnene i Sandvig, Allinge og Gudhjem er blevet lukket på grund af skader der har bevirket i en forringelse af vanddybden i indsejlingsranden.

Estimeret udgift på skader indenfor havnenes beskyttede værker: 6 mio.

Estimeret udgift på de til havnene tilknyttede områder: 2 mio.

Grønne områder

Der er sket et massivt opskyl af sten i forskellige dimensioner. Ligeledes er der sket et større antal skader i form af skader på stiger, trapper, undermineringer og erosion med ødelagte stier til følge. Enkelte stistrækninger eksisterer ikke længere.

Estimeret udgift på skader: 800.000 kr.

Strande og natur

Der er sket massive skader på trapper og broer hvor flere konstruktioner er skyllet helt væk. Der er ligeledes nogle steder massivt opskyl af tang. Det overvejes om tang og øvrig havsediment skal borthåndteres nu mens det er til at få fat på eller håbe på at vinteren tager det.

Estimeret udgift på skader: 300.000 kr.

Veje

De største skader er sket på vejarealer i Allinge og Gudhjem. I Allinge er der sket massive skader på vejbelægningen og erosionsskader på vejskråning på den offentlige p-plads ved Netto og Kæmpestranden. I Gudhjem er Ejner Mikkelsens Vej blevet spærret af grunden udvaskning af vejmateriale med underminering til følge. Der er også sket skader på betalingsautomater, flisefortov og enkelte stensætninger.

Derudover er man travlt optaget af oprydningsarbejder på vejområdet såvel som de ovenover stående områder.

Estimeret udgift på skader: 600.000kr.

Ejendomme og Drift

I Tejn er der sket skade på en portdør. I Sandvig er der sket skade på el- og vandleddning til sauna. Enkelte tagflader mangler endnu at blive besigtiget.

Estimeret udgift på skader: 100.000 kr.

Økonomiske konsekvenser

-

Bilag

Bilag 1 - Orientering om skader ved stormflod, oktober 2023

Punkt 9: Høringssvar til plan for Energiø Bornholm med tilhørende miljørapport

23/21818

Politisk sagsgang

Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget indstiller

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Der er udarbejdet et høringssvar til ”Plan for Energiø Bornholm” med tilhørende miljørapport, som Energistyrelsen har sendt i høring hos offentligheden, interessenter og berørte myndigheder. Planen udgør det planmæssige grundlag for realiseringen af Energiø Bornholm og fastlægger rammerne for kommende projekter på et overordnet niveau. Miljørapporten indeholder en vurdering af planens potentielle miljøpåvirkning på samme overordnede niveau.

Høringssvaret fra Bornholms Regionskommune indeholder dels nogle generelle perspektiver på realiseringen af det samlede projekt, dels nogle faglige bemærkninger til miljørapporten. I svaret bakker kommunen op om Energiø Bornholm, idet der dog tages hensyn til Bornholm i arbejdet med at realisere planen, så den sætter et så positiv aftryk på Bornholm som muligt.

Herunder er der opmærksomhed på, at planens potentielle negative miljøpåvirkninger i videst muligt opfang mitigeres, og at påvirkningerne konkretiseres yderligere i kommende projekter.

Kommunalbestyrelsen skal tage stilling til, om udkastet til høringssvaret kan godkendes.

Indstilling

Direktøren indstiller

- a) Høringssvarets del 1 (perspektiver på det samlede projekt) til godkendelsen.
- b) Høringssvarets del 2 (faglige bemærkninger til miljørapporten) til orientering.

Beslutning Erhvervs- Bolig- og Beskæftigelsesudvalget den 05-12-2023

- a) Laura Kofod og Gunna Møller stiller 2 ændringsforslag:

Nedenstående sætning i kursiv ønskes tilføjet:

Kommunen noterer sig i den forbindelse, at arbejdet med at tilkoble det bornholmske elnet til

havvindmøllerne indgår i planen for Program Energiø Bornholm. Ud over at være en kilde til grøn energi, er det for Bornholm også et spørgsmål om forsyningsikkerhed og kvaliteten af den el, som de bornholmske forbrugere kan se frem til, *samt sikringen af forbedrede eksportmuligheder for egenproduceret/bornholmsk produceret strøm*, hvis det bornholmske elnet tilkobles. Det er dog samtidig en forudsætning for kommunens opbakning til den planlagte tilkobling, at udgifterne forbundet hermed ikke sendes videre til de bornholmske forbrugere, men håndteres nationalt.

Nedenstående afsnit ønskes slettet:

Energiøens lokale erhvervspotentiale er således tæt knyttet til muligheden for at anlægge en erhvervspark med et PtX-anlæg samt et testsite i umiddelbar nærhed af landanlægget. Det er

derfor afgørende, at der i forbindelse med etablering af vindmølleparker samt kabel- og landanlæg på Bornholm, tages højde herfor, så anlæggenes design understøtter energiøens potentialer lokalt.

For ændringsforslagene stemte Laura Kofod og Gunna Møller. Imod ændringsforslagene stemte Linda Kofoed Persson og Claus Larsen-Jensen. Der er stemmelighed.

Herefter stemmes om direktørens indstilling; for stemte Linda Kofoed Persson og Claus Larsen-Jensen. Imod stemte Laura Kofod og Gunna Møller. Der er stemmelighed.

Udvalget kan ikke komme med en indstilling.

b) Orientering givet.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 06-12-2023

Til direktørens indstilling pin a) stiller Mikael Benzon og Helle Munk Ravnborg følgende ændringsforslag:

1) Side 1, næstsidste afsnit (tilføjelse markeret med kursiv).

Kommunen noterer sig i den forbindelse, at arbejdet med at tilkoble det bornholmske elnet til havvindmøllerne indgår i planen for Program Energiø Bornholm. Ud over at være en kilde til grøn energi, er det for Bornholm også et spørgsmål om forsyningssikkerhed og kvaliteten af den el, som de bornholmske forbrugere kan se frem til, *samt sikringen af forbedrede eksportmuligheder for bornholmsk produceret strøm*, hvis det bornholmske elnet tilkobles. Det er dog samtidig en forudsætning for kommunens opbakning til den planlagte tilkobling, at udgifterne forbundet hermed ikke sendes videre til de bornholmske forbrugere, men håndteres nationalt.

Mikael Benzon og Helle Munk Ravnborg stemmer for tilføjelsen. Mark Palmquist og Karen Lynn Jacobsen stemmer imod tilføjelsen. Der er stemmelighed.

2) Side 2 – (tilføjelse markeret med kursiv)

Natur og miljø. Kommunen ser gerne, at realiseringen af planen for Program Energiø Bornholm påvirker de omfattede områders natur og biodiversitet positivt – både til lands og til vands, *samtidig med at de negative påvirkninger søges minimeret*. Herunder at der stilles krav i udbuddene om et natur-inkluderende design, hvor der indtænkes tiltag med positiv indvirkning på udvalgte natur- og miljøparametre.

Tilføjelsen anbefales.

3) Side 2 – følgende afsnit udgår:

Energiøens lokale erhvervspotentiale er således tæt knyttet til muligheden for at anlægge en erhvervspark med et PtX-anlæg samt et testsite i umiddelbar nærhed af landanlægget. Det er derfor afgørende, at der i forbindelse med etablering af vindmølleparker samt kabel- og landanlæg på Bornholm, tages højde herfor, så anlæggenes design understøtter Energiøens potentialer lokalt.

Mikael Benzon og Helle Munk Ravnborg stemmer for at afsnittet udgår. Mark Palmquist og Karen Lynn Jacobsen stemmer imod. Der er stemmelighed.

Der stemmes om direktørens indstilling pin a)

Mark Palmquist og Karen Lynn Jacobsen stemmer for med ændringsforslag 2). Mikael Benzon og Helle Munk Ravnborg stemmer imod.

Til direktørens indstilling b) stiller Michael Benzon og Helle Munk Ravnborg følgende ændringsforslag:

4) Side 5 nederst i afsnit om visualiseringer landanlæg – tilføjelse med kursiv:

Dog fremgår det af delrapport 3 (s. 26 & s. 30), at det for at mindske den visuelle påvirkning anbefales at placere højspændingsstationen i den nordlige del af planområdet, snarere end i den sydlige del. BRK støtter denne anbefaling.

Mikael Benzon og Helle Munk Ravnborg stemmer for tilføjelsen. Mark Palmquist og Karen Lynn Jacobsen afventer sin stillingtagen.

5) Side 7 – tilføjelse af bullet under miljørapport 3 – land:

I planområdet for højspændingsstationen er der et større område, karakteriseret ved ferskvandsdannelser (se delrapport 3, figur 5-1). Såfremt der skal foretages grundvandssænkning ifm etablering af højspændingsstation vurderes det, jf. s 141 i samme rapport at kunne medføre forringelse af vandkvalitet og kvantitet i sårbare indvindingsområder og i nærheden af vandløb. Den naturlige forekomst af okker kan bidrage til en yderligere vandkvalitetsforringelse af vandløb og kystvande. Disse negative påvirkninger bør undgås.

Mikael Benzon og Helle Munk Ravnborg stemmer for tilføjelsen. Mark Palmquist og Karen Lynn Jacobsen afventer sin stillingtagen.

Herefter stemmes om direktørens indstilling pin b)

Orientering givet. Mark Palmquist og Karen Lynn Jacobsen stemmer for. Mikael Benzon og Helle Munk Ravnborg stemmer imod. Der er stemmelighed.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 13-12-2023

Enhedslisten har nedenstående ændringsforslag til pkt. 18 på dagens Økonomi- og Klimaudvalg *høringsvar til plan for Energiø*:

Ændringsforslagene er markeret med fed skrift

a. Side 5 – rettelse:

Ifølge Resume rapporten fremgår det, at de 5 eksisterende landvindmøller ved Sose i dag 'udnytter' støjkvoten for lavfrekvent støj, ikke at de overskrider den. Derfor bør følgende sætning:

”Særligt udpeges fem møller ved Sose, **idet de i forvejen**

overskrider støjgrænserne for den lavfrekvente støj.”

Ændres til:

”Særligt udpeges fem møller ved Sose, **der i dag udnytter støjkvoten** for den lavfrekvente støj.”

b. Side 1, næstsidste afsnit. Tilføjelse:

Kommunen noterer sig i den forbindelse, at arbejdet med at tilkoble det bornholmske elnet til havvindmøllerne indgår i planen for Program Energiø Bornholm. Ud over at være en kilde til grøn energi, er det for Bornholm også et spørgsmål om forsyningsikkerhed og kvaliteten af den el, som de bornholmske forbrugere kan se frem til, **samt sikringen af forbedrede eksportmuligheder for bornholmsk produceret strøm**, hvis det bornholmske elnet tilkobles. Det er dog samtidig en forudsætning for kommunens opbakning til den planlagte tilkobling, at udgifterne forbundet hermed ikke sendes videre til de bornholmske forbrugere, men håndteres nationalt.

c. Side 2 – tilføjelse:

Bornholms Regionskommune bakker derfor op om ”Plan for Program Energiø Bornholm”, men beder samtidig om, at der tages hensyn til Bornholm i arbejdet med at realisere planen, så Energiø Bornholm kommer til at sætte et så stort positivt aftryk på Bornholm som muligt. **Dette kræver en konsekvent arkitektonisk bearbejdning for at sikre at det tilknyttede byggeri har den højst mulige arkitektoniske kvalitet.**

d. Side 2 – tilføjelse:

Natur og miljø. Kommunen ser gerne, at realiseringen af planen for Program Energiø Bornholm påvirker de omfattede områders natur og biodiversitet positivt – både til lands og til vands, **samtidig med at de negative påvirkninger søges minimeret.** Herunder at der stilles krav i udbuddene om et natur-inkluderende design, hvor der indtænkes tiltag med positiv indvirkning på udvalgte natur- og miljøparametre. **Udbuddene må samtidig forlange en konsekvent arkitektonisk forankring og bearbejdning.**

e. Side 5 nederst i afsnit om visualiseringer landanlæg - tilføjelse:

Visualiseringer landanlæg Højspændingsstationen er et stort byggeri. Med et areal på 90 hektar og en bygningshøjde på op til 25 meter udgør det et byggeri, som er væsentligt større end noget andet, som vi kender på Bornholm. **Det er påfaldende hvor lidt, der er gjort ud af at beskrive anlægget og dets størrelse i relation til det landskab, som er udpeget til at kunne rumme det. Dette understreger behovet for en solid arkitektonisk projektering og bearbejdning, som skal inddrages fra de tidligste stadier i projektet. Dog fremgår det af delrapport 3 (s. 26 & s. 30), at det for at mindske den visuelle påvirkning anbefales at placere højspændingsstationen i den nordlige del af planområdet, snarere end i den sydlige del. BRK støtter denne anbefaling.**

f. Side 7 – tilføjelse af bullet under miljørapport 3 – land:

I planområdet for højspændingsstationen er der et større område, karakteriseret ved ferskvandsdannelser (se delrapport 3, figur 5-1). Såfremt der skal foretages grundvandssænkning ifm etablering af højspændingsstation vurderes det, jf. s 141 i samme rapport at kunne medføre forringelse af vandkvalitet og kvantitet i sårbare indvindingsområder og i nærheden af vandløb. Den naturlige forekomst af okker kan bidrage til en yderligere vandkvalitetsforringelse af vandløb og kystvande. Disse negative påvirkninger bør undgås.

En sletning:

g. Side 2 – følgende afsnit udgår:

Energiøens lokale erhvervspotentiale er således tæt knyttet til muligheden for at anlægge en erhvervspark med et PtX-anlæg samt et testsite i umiddelbar nærhed af landanlægget. Det er derfor afgørende, at der i forbindelse med etablering af vindmøleparker samt kabel- og landanlæg på Bornholm, tages højde herfor, så anlæggenes design understøtter energiøens potentialer lokalt.

For ændringsforslaget stemte Morten Riis og Helle Munk Ravnborg.

Imod stemte Claus Larsen-Jensen, Linda Kofoed Persson og Jacob Trøst.

Ændringsforslaget kan ikke anbefales.

For direktørens indstilling stemte Claus Larsen-Jensen, Linda Kofoed Persson, Jacob Trøst.

Imod stemte Morten Riis og Helle Munk Ravnborg.

René Danielsson afventer sin stillingtagen.

Direktørens indstilling anbefales.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 21-12-2023

Liste Ø stillede følgende ændringsforslag:

Enhedslisten ønsker at godkende høringssvarets del 1 med følgende ændringer:

a. Side 1, næstsidste afsnit. Tilføjelse:

Kommunen noterer sig i den forbindelse, at arbejdet med at tilkoble det bornholmske elnet til

havvindmøllerne indgår i planen for Program Energiø Bornholm. Ud over at være en kilde til grøn energi, er det for Bornholm også et spørgsmål om forsyningssikkerhed og kvaliteten af den el, som de bornholmske forbrugere kan se frem til, *samt sikringen af forbedrede eksportmuligheder for bornholmsk produceret strøm*, hvis det bornholmske elnet tilkobles. Det er dog samtidig en forudsætning for kommunens opbakning til den planlagte tilkobling, at udgifterne forbundet hermed ikke sendes videre til de bornholmske forbrugere, men håndteres nationalt.

b. Side 2 – tilføjelse:

Bornholms Regionskommune bakker derfor op om ”Plan for Program Energiø Bornholm”, men beder samtidig om, at der tages hensyn til Bornholm i arbejdet med at realisere planen, så Energiø Bornholm kommer til at sætte et så stort positivt aftryk på Bornholm som muligt. *Dette kræver en konsekvent arkitektonisk bearbejdning for at sikre at det tilknyttede byggeri har den højst mulige arkitektoniske kvalitet.*

c. Side 2 – tilføjelse:

Natur og miljø. Kommunen ser gerne, at realiseringen af planen for Program Energiø

Bornholm påvirker de omfattede områders natur og biodiversitet positivt – både til lands

og til vands, *samtidig med at de negative påvirkninger søges minimeret*. Herunder at der stilles krav i udbuddene om et natur-inkluderende design, hvor der indtænkes tiltag med positiv indvirkning på udvalgte natur- og miljøparametre. *Udbuddene må samtidig forlange en konsekvent arkitektonisk forankring og bearbejdning.*

En sletning:

d. Side 2 – følgende afsnit udgår:

Energiøens lokale erhvervspotentiale er således tæt knyttet til muligheden for at anlægge en erhvervspark med et PtX-anlæg samt et testsite i umiddelbar nærhed af landanlægget. Det er derfor afgørende, at der i forbindelse med etablering af vindmølleparker samt kabel- og landanlæg på Bornholm, tages højde herfor, så anlæggenes design understøtter energiøens potentialer lokalt.

Der blev stemt om ændringsforslaget: For stemte 10: Heidi Burgedahl, Jonna Nielsen, Søren Schow og liste Ø

Imod stemte 12: (O) René Danielsson, (O) Sabine Nicoline Lyngberg, liste A, liste C, liste K og liste M

Hverken for eller imod stemte 0: Ingen

Ændringsforslaget blev forkastet.

Der blev stemt om direktørens indstilling: For stemte 14: (O) René Danielsson, (O) Sabine Nicoline Lyngberg, liste A, liste C, Heidi Burgedahl, liste K, liste M og Søren Schow.

Imod stemte 0: Ingen

Hverken for eller imod stemte 8: Jonna Nielsen og liste Ø

Direktørens indstilling blev godkendt.

Sagsfremstilling

Energistyrelsen har sendt et udkast til "Plan for Program Energiø Bornholm" samt den tilhørende miljørapport i høring hos offentligheden, interessenter og berørte myndigheder.

Høringsmaterialet kan tilgås her: [Miljøvurdering af Plan for Program Energiø Bornholm | Energistyrelsen \(ens.dk\)](#). Materialet kan endvidere findes på Høringsportalen, hvis der søger på: "Udkast til Plan for Program Energiø Bornholm og den tilhørende Miljørapport".

Der henvises i forlængelse heraf til det bilagte notat, hvori der redegøres for indholdet af "Plan for Program Energiø Bornholm" og den tilhørende miljørapport. Notatet indledes desuden med en kort opsummering af de politiske beslutninger, som ligger til grund for Energiø Bornholm.

Baggrund og kontekst for høring

På baggrund af de politiske beslutninger om at etablere Energiø Bornholm har Energistyrelsen udarbejdet et udkast til en plan for det samlede projekt til havs og på land. "Plan for Program Energiø Bornholm" udgør således det planmæssige grundlag for realiseringen af Energiø Bornholm og fastlægger rammerne for kommende projekter på et overordnet niveau.

Endvidere er ”Plan for Program Energiø Bornholm” underlagt krav om miljøvurdering, og der er derfor udarbejdet en tilhørende miljørapport. Den endelige plan vedtages af Energistyrelsen efter gennemførslen af den offentlige høring. Miljørapporten indeholder en miljøvurdering af ”Plan for Program Energiø Bornholm”. Vurderingen af planens potentielle virkninger på miljøet er for hvert miljøforhold gennemført på samme overordnede detaljeringniveau som planen.

Flere af planens elementer vil således skulle gennemgå yderligere miljøkonsekvensvurdering med offentlige høringer, hvor de enkelte projekter, som muliggøres inden for planens rammer, vil blive konkretiseret og miljøvurderet på et mere detaljeret niveau, jf. det bilagte notat.

Godkendelse af høringssvar efter frist

Henset til at høringssvaret skal godkendes af kommunalbestyrelsen og behandles i Natur-, Miljø og Planudvalget; Erhvervs-, og Bolig-, Beskæftigelsesudvalget, samt Økonomi- og Klimaudvalget, jf. kommunens kompetencefordelingsplan, har administrationen aftalt med Energistyrelsen, at der kan afviges fra den udmeldte deadline for høringssvaret.

Udkast til høringssvar er således fremsendt til Energistyrelsen inden den 1. december med et forbehold for kommunalbestyrelsens efterfølgende godkendelse. Forventeligt vil det kunne meddeles Energistyrelsen den 22. december 2023, at forbeholdet kan hæves, eller at svaret justeres i henhold til kommunalbestyrelsens bemærkninger. Energistyrelsen informeres også, hvis der på baggrund af udvalgsbehandlingen forventes substantielle ændringer af svaret.

Indhold og toning af høringssvar

Udkastet til høringssvaret indeholder dels nogle generelle perspektiver på realiseringen af det samlede projekt, dels nogle faglige bemærkninger til den tilhørende miljørapport. De generelle perspektiver vurderes principielle og forelægges derfor til kommunalbestyrelsens godkendelse. De faglige bemærkninger vurderes at have teknisk/fagspecifik karakter forelægges derfor til kommunalbestyrelsens orientering, jf. kommunens kompetencefordelingsplan 2022-2025.

I svaret bakker Bornholms Regionskommune op om ”Plan for Program Energiø Bornholm”, men beder samtidig om, at der tages hensyn til Bornholm i arbejdet med at realisere planen, så Energiø Bornholm kommer til at sætte et så stort positivt aftryk på Bornholm som muligt.

Det drejer sig bl.a. om temaer, som relaterer sig til udviklingen af Bornholm, herunder mulighed for Power-to-X, brug af lærlinge, indvirkning på natur og miljø mv. Hertil er spørgsmålet om en rimelige fordeling af byrder og gevinster et centralt opmærksomhedspunkt i svaret, idet det ikke er muligt at forholde sig til den samlede plan for Energiø Bornholm og den miljøpåvirkning, som planen medfører, uden at sikre kompensation til Bornholm.

Miljørapporten peger således på en række negative påvirkninger af Bornholm, herunder den visuelle og støjrelaterede påvirkning fra vindmøller og landanlæg, som kommunen derfor opfordrer til i videst muligt omfang mitigeres. Dertil bør påvirkningerne konkretiseres yderligere, idet det er vanskeligt at vurdere, hvilken betydning de kommende projekter vil have, da ”Plan for Energiø Bornholm” med tilhørende miljørapport er formuleret på et meget overordnede niveau, ligesom de udpegede planområder vil skulle indsnævres yderligere.

Økonomiske konsekvenser

-

Bilag

Notat om Plan for Energiø Bornholm med tilhørende miljørapport

Høringssvar til Energistyrelsens udkast til Plan for Program Energiø Bornholm med den tilhørende miljørapport

Punkt 10: Høringssvar til Energistyrelsens høring om etablering af ny budzone ved Energiø Bornholm

23/23476

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø- og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Der er udarbejdet et høringssvar til Energistyrelsens høring om etablering af ny budzone ved Energiø Bornholm inkluderende Bornholm.

Bornholm vil med forslaget indgå i en ny budzone, DK3, også kaldet priszone, og vil i fremtiden betale en elpris, der er anderledes end elprisen i budzonen DK2, som Bornholm og Østdanmark er en del af i dag.

Høringssvaret ser positivt på muligheden for lavere elpriser for de bornholmske forbrugere i fremtiden, men rejser en række opmærksomhedspunkter over Energistyrelsen i forhold til de uklarheder, der er ved inkluderingen af Bornholm i den nye budzone.

Kommunalbestyrelsen skal tage stilling til, om udkastet til høringssvaret kan godkendes.

Høringssvar samt høringsmateriale er vedlagt som bilag.

Indstilling

Direktøren indstiller, at

- det vedlagte høringssvar til Energistyrelsens høring om etablering af ny budzone ved Energiø Bornholm godkendes

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 06-12-2023

Helle Munk Ravnborg og Mikael Benzon stiller følgende ændringsforslag:

1. Side 1, 2. afsnit – det bør præciseres, at de marginalt lavere priser til de bornholmske forbrugere først er fra 2040 og frem og i særdeleshed hvis også resten af Europa sætter fart på den grønne omstilling.
Følgende afsnit: Bornholms Regionskommune ser overordnet positivt på indikationer fra høringsmaterialet, om lavere elpriser til de Bornholmske forbrugere i fremtiden, men ønsker samtidig at fremføre en række opmærksomhedspunkter til etableringen af en ny budzone inkluderende Bornholm.

Ændres til (indsat med kursiv):

Bornholms Regionskommune ser overordnet positivt på indikationer fra høringsmaterialet, om *marginalt* lavere elpriser til de Bornholmske forbrugere *fra år 2040 og frem*, men ønsker samtidig at fremføre en række opmærksomhedspunkter til etableringen af en ny budzone inkluderende Bornholm.

Ændringen anbefales.

- 2) Side 2 øverste afsnit – tilføjelse med kursiv:

Derfor er det også vigtigt for Bornholms Regionskommune, at en endelig beslutning om at inkludere Bornholm i DK3, understøtter de mål, der er vedtaget i kommunens energistrategi om mere vedvarende energi på øen. Det er uklart for os hvordan inkluderingen af Bornholm i DK3 påvirker muligheden for evt. udbygning af vedvarende energi på og omkring øen, dels i forhold til kapacitet i elsystemet og dels i forhold til prisudviklingen. *Derfor er det afgørende at Energiø*

Bornholm, samt etablering af DK3, bidrager til at forbedre mulighederne for eksport af lokalt produceret strøm fra Bornholm. Dette ses som afgørende for at understøtte den fremtidige erhvervsudvikling på Bornholm.

Helle Munk Ravnborg og Mikael Benzon stemmer for. Karen Lynn Jacobsen og Mark Palmquist afventer sin stillingtagen.

3) Side 2 – afsnit om Udviklingen af Bornholm udgår, idet det ikke er relevant i forhold til spørgsmål om budzone:

Udviklingen af Bornholm er afgørende

Muligheden for at tiltrække investeringer og skabe både midlertidige og varige effekter, herunder erhvervsudvikling og jobs, er helt centralt for Bornholm i arbejdet med energiøen.

For at skabe grobund for en lokal erhvervsudvikling med udgangspunkt i Energiø Bornholm har kommunalbestyrelsen netop vedtaget et tillæg til kommunes erhvervsstrategi: Power-to-vækst. Bornholm ønsker hermed at udleve potentialet som "producent" af grøn energi og byder PtX velkommen i en samlet erhvervspark, hvor der kan opstå synergier med andre erhverv – nye såvel som eksisterende bornholmske virksomheder.

Energiøens lokale erhvervspotentiale er således tæt knyttet til muligheden for at anlægge en erhvervspark med et PtX-anlæg samt et testsite i umiddelbar nærhed af landanlægget. Det er afgørende for kommunen at inkluderingen af Bornholm i DK3 understøtter den fremtidige erhvervsudvikling på Bornholm.

Helle Munk Ravnborg og Mikael Benzon stemmer for. Karen Lynn Jacobsen og Mark Palmquist stemmer imod. Der er stemmelighed.

Der stemmes om direktørens indstilling

Karen Lynn Jacobsen og Mark Palmquist stemmer for med ændringsforslag 1). Helle Munk Ravnborg og Mikael Benzon stemmer imod. Der er stemmelighed.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 13-12-2023

Morten Riis og Helle Munk Ravnborg stillede ændringsforslag tilsvarende de, der blev stillet på NMPU-mødet.

For stemte Morten Riis og Helle Munk Ravnborg.

Imod stemte Claus Larsen-Jensen, Linda Kofoed Persson, Jacob Trøst og Rene Danielsson.

Ændringsforslaget kan ikke anbefales.

For direktørens indstilling stemte Claus Larsen-Jensen, Linda Kofoed Persson, Jacob Trøst og René Danielsson.

Imod stemte Morten Riis og Helle Munk Ravnborg.

Direktørens indstilling anbefales.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 21-12-2023

Liste Ø stillede ændringsforslag tilsvarende de, der blev stillet på ØKU-mødet:

For stemte 7: Liste Ø

Imod stemte 15: (O) René Danielsson, (O) Sabine Nicoline Lyngberg, liste A, liste C, Heidi Burgedahl, Jonna Nielsen, liste K, liste M og Søren Schow.

Hverken for eller imod stemte 0: Ingen

Ændringsforslaget blev ikke godkendt.

Der blev stemt om direktørens indstilling:

For stemte 15: (O) René Danielsson, (O) Sabine Nicoline Lyngberg, liste A, liste C, Heidi Burgedahl, Jonna Nielsen, liste K, liste M og Søren Schow.

Imod stemte 0: Ingen

Hverken for eller imod stemte 7: Liste Ø

Direktørens indstilling blev godkendt.

Sagsfremstilling

Danmark er en del af det indre marked for elektricitet, og har derfor et medansvar for velfungerende elmarkeder. I forberedelserne til inkluderingen af Energiø Bornholm i elmarkedet, har Energinet, som transmissions og systemansvarlig i Danmark, konstateret strukturelle kapacitetsbegrænsninger i elsystemet og skal derfor tage hånd om disse.

Derfor foreslår Energinet, at der etableres en ny budzone ved Energiø Bornholm. Budzonen kan omfatte Energiø Bornholm Havvindmøllepark alene eller havvindmølleparken inklusiv det bornholmske elnet. Energinet foreslår at Bornholm inkluderes i den nye budzone, såfremt Energiøen kobles på det bornholmske elnet.

Etableringen af den nye budzone er godkendt af Forsyningstilsynet og skal ifølge EU-lovgivning herefter sendes i høring. Det er Energistyrelsen der foretager høringen.

Energinet har udarbejdet høringsmaterialet, hvori det vurderes, at Bornholm kan se frem til enten lidt lavere elpriser i fremtiden (forventer en besparelse på ca. 45 kr./året for en gennemsnitlig husholdning) eller stort set de samme som i DK2. Energinet påpeger, at der er usikkerheder ved vurderingen.

Energinet baserer sin vurdering på en række beregninger og simuleringer, som Bornholms Regionskommune ikke er bekendte med. Høringssvaret adresserer derfor primært Bornholms interesser på området og henleder Energistyrelsens opmærksomhed på disse.

Opmærksomhedspunkterne kredser om, hvordan Bornholm påvirkes ved at indgå i en ny budzone med en anden prisfastsættelse end den nuværende, og heraf Bornholms mulighed for at:

? Realisere målsætningerne i Bornholms Energipolitik- og strategi, herunder målsætningen om mere vedvarende energi på Bornholm udover energien fra Energiø Bornholm

? Realisere målsætningerne i tillægget til Erhvervsstrategien (Power-to-Vækst) og

? overordnet set, at statens projekt om Energiø Bornholm generelt ikke skal stille borgere og erhverv på øen værre end udgangspunktet inden Energiøens etablering

Godkendelse af høringssvar efter frist

Henset til at høringssvaret skal godkendes af kommunalbestyrelsen og behandles i Natur-, Miljø og Planudvalget samt Økonomi- og Klimaudvalget, jf. kommunens kompetencefordelingsplan, indsender administrationen høringssvaret med forbehold for Kommunalbestyrelsens efterfølgende godkendelse.

Udkast til høringssvar er således fremsendt til Energistyrelsen den 16. november med et forbehold for kommunalbestyrelsens efterfølgende godkendelse. Forventeligt vil det kunne meddeles Energistyrelsen den 22. december 2023, at forbeholdet kan hæves, eller at svaret justeres i henhold til kommunalbestyrelsen bemærkninger

Økonomiske konsekvenser

-

Bilag

note_-_establishing_the_new_bidding_zone_31102023

Høringssvar_Ny budzone ved Energiø Bornholm_BRK

Punkt 11: Høringssvar til Energistyrelsens høring om ændring af VE-lov (afskaffelse af kompensation for indfødningsstarif for fremtidige havvindmølleparker)

23/23480

Politisk sagsgang

Natur-, Miljø – og Planudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Energistyrelsen har sendt en ændring af lov om vedvarende energi (VE-loven) i høring. Ændringen omhandler dels tydeliggørelse af dansk rets anvendelse i den eksklusive økonomiske zone samt afskaffelse af kompensation for indfødningsstarif for fremtidige havvindmølleparker, herunder Energiø Bornholm. Vedlagte høringssvar omhandler alene den del af lovændringen, der vedrører afskaffelsen af kompensation.

Bornholms Regionskommune anerkender, at der kan skabes tvivl om rentabiliteten i en kommende havvindmøllepark såsom Energiø Bornholm, hvis kompensationen afskaffes.

En vurdering af om det er tilfældet for Energiø Bornholm er uden for administrationens indsigt, men kommunen bør opfordre til, at Energistyrelsen gennem hele processen, herunder i forhold til kompensationsordninger, sikrer, at Energiø Bornholm kan realiseres samtidig med, at det bornholmske samfund tilgodeses i rimeligt omfang

Kommunalbestyrelsen skal tage stilling til, om udkastet til høringssvaret kan godkendes.

Indstilling

Direktøren indstiller, at

- det vedlagte høringssvar til Energistyrelsens høring om ændring af VE-lov (afskaffelse af kompensation for indfødningsstarif ved fremtidige havvindmølleparker) godkendes.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 06-12-2023

Anbefales.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 13-12-2023

Anbefales.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 21-12-2023

Direktørens indstilling blev godkendt.

Sagsfremstilling

Som et led i *Klimaaftale for energi og industri mv.* af 22. juni 2020 besluttede partierne bag bl.a., at afskaffe Energinets kompensationsforpligtigelse ifm. indfødningsstariffen for fremtidige havvindmølleparker. Indfødningsstariffen dækker en andel af Energinets omkostninger til det overordnede elnet og betales af VE-producenter.

Lovforslaget fremsættes for at skabe transparens om omkostningerne, ligestilling mellem landbaserede og havbaserede VE-anlæg og understøtte, at en større del af omkostningerne i nettet, som udbygningen af vedvarende energi på havet giver anledning til, afholdes af produ-centerne selv. Historisk set har det været muligt for havvindmølleparker at få kompensation for indfødningsstariffen, og det foreslås med ændringen, at denne mulighed ikke vil gælde for fremtidige havvindmølleparker.

Afskaffelse af kompensation for indfødningsstarif for fremtidige havvindmølleparker må forventeligt betyde, at budgiver vil kunne tage højde for en manglende indtægt (kompensationen) i sit bud til en kommende havvindmøllepark.

Godkendelse af høringssvar efter frist

Henset til at høringssvaret skal godkendes af kommunalbestyrelsen og behandles i Natur-, Miljø og Planudvalget samt Økonomi- og Klimaudvalget, jf. kommunens kompetencefordelingsplan, indsender administrationen høringssvaret med forbehold for Kommunalbestyrelsens efterfølgende godkendelse.

Udkast til høringssvar vil blive fremsendt til Energistyrelsen den 27. november med et forbehold for kommunalbestyrelsens efterfølgende godkendelse. Forventeligt vil det kunne meddeles Energistyrelsen den 22. december 2023, at forbeholdet kan hæves, eller at svaret justeres i henhold til kommunalbestyrelsens bemærkninger.

Økonomiske konsekvenser

-

Bilag

Høringsbrev_Ændring af VE-lov

Høringssvar_VE-lov_Afskaffelse af kompensation for indfødningsstarif_BRK

Udkast til lovforslag om ændring af lov om fremme af vedvarende energi

Punkt 12: Forslag om ændret vielsesafregning

23/21636

Politisk sagsgang

Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget indstiller

Økonomi- og klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

En række ændringer på vielsesområdet har medført et utilsigtet stor pres på medlemmerne af kommunalbestyrelsen for at tage borgerlige vielser. Det vurderes, at en ændring af vielsesafregningen for kommunens administrativt ansatte giftefogeder vil medføre en mere hensigtsmæssig fordeling af vielserne. Den foreslåede ændring forventes at være udgiftsneutral for kommunen. Det vil ikke påvirke mulighederne for at blive viet gratis, da disse forbliver uændret. Men par med særlige ønsker til tidspunkt og lokation for vielsen vil skulle betale mere for at blive viet. Prisen vil fortsat afspejle den faktiske omkostning.

Indstilling

Direktøren indstiller,

- at kommunalbestyrelsen godkender forslaget

Beslutning Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget den 05-12-2023

Anbefales.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 13-12-2023

Anbefales.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 21-12-2023

Direktørens indstilling blev godkendt.

Sagsfremstilling

Administrationen foreslår en ændret gebyrstruktur, som i højere grad afspejler de faktiske omkostninger, som kommunen har i forbindelse med vielser uden for almindelig arbejdstid og i weekender, og som giver mulighed for et mere fleksibelt tilbud om vielse i weekender, hvor der opleves en stigende efterspørgsel. Det vil fortsat være muligt at blive gift ud gebyr, hvis vielsen finder sted i vielseslokalet på Landemærket indenfor den herunder anførte tidsramme.

Baggrunden for forslaget er dels den anførte stigende interesse for vielse i weekenden og dels at der i forbindelse med budget 2023 blev foretaget en tilpasning på vielsesområdet, som utilsigtet har resulteret i, at der er kommet en større efterspørgsel på at få kommunalbestyrelsesmedlemmerne til forestå borgerlige vielser. Dette gælder ikke mindst efterspørgslen fra de vielsesbureauer, der er afhængige af at afholde vielserne efter deres kunders ønsker og behov.

Administrationen har derfor afsøgt mulighederne for at tilpasse rammerne for vielse så det både kan imødekomme borgernes ønsker om fleksibilitet og et rimeligt træk på ressourcer både blandt kommunalbestyrelsesmedlemmer og kommunens giftefogeder.

Nuværende mulighed for vielser uden gebyr er følgende: (som fortsætter uændret)

Der kan foretages vielser på Rådhuset (Landemærket) på følgende tidspunkter:

Tirsdag fra kl. 13:00 - 15:30

Torsdag fra kl. 13:30 - 16:30

Fredag fra kl. 09:00 - 12:30

Udvalgte lørdage fra kl 09:00 - 11:30 (12 x årligt og forudsætter egne vidner)

Ved vielser udenfor ovenstående tidspunkter eller steder opkræves gebyr.

Administrationen foreslår en ændring af vielsesafregningen, hvilket forventeligt vil resultere i, at flere vielser kan gennemføres af kommunens ansatte giftefogeder, og dermed vil der samtidigt blive mindre efterspørgsel på vielser foretaget af kommunalbestyrelsesmedlemmer.

For at kunne løfte vielsesopgaven i weekenden og på flere sprog, er der i weekenden tilknyttet flere giftefogeder, som kan bistå med dette, og som også medfører at opgaven spredes på flere ansatte, og dermed er mindre belastende for den enkelte giftefoged, som typisk i forvejen bestrider en fuldtidsstilling.

De foreslåede ændringer i vielsesafregningen er udgiftsneutrale for kommunen, men vil indebære en stigende omkostning for udvalgte brudepar. De berørte brudepar vil være de, som har særlige ønsker til lokation og tidspunkt for vielsen. Muligheden for gratis vielser på rådhuset i vielsestiden vil forblive uændret. Forslaget vil muliggøre, at flere bliver viet af kommunens ansatte giftefogeder.

Gebyr

Gebyret vil jf. lovgivningen bestå af de faktiske udgifter, og dermed afhænge af, hvor vielsen ønskes foretaget, da udgiften beregnes som tidsforbrug og transportudgifter.

Vielser i vielsestiden og på Landemærket forbliver gratis, mens der konkret foreslås en ændring, hvor billigste vielse stiger i pris fra 567 kr. til 875 kr., og hvor den dyreste vielse stiger til 1.524 kr. fra 1.025 kr.

At der jf. lovgivningen på området alene må opkræves det faktiske omkostninger, betyder at priserne ikke må omfatte andet end kørsel, arbejdstid, løn.

Den foreslåede prisstigning afspejler derfor de stigende omkostninger og en mere realistisk vurdering af det faktiske tidsforbrug ved en vielse.

Med ændringsforslaget vil kommunens praksis i højere grad nærme sig prisniveauet i andre kommuner som f.eks. København, Aarhus og Esbjerg. Prisniveauet på Bornholm vil dog fortsat være væsentligt lavere. Fra-priserne i Aarhus kommune starter ved 2.500 kr., Esbjerg ligger lidt højere med 2.800 kr., mens priserne i København starter ved 3.800 kr.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget forventes at være udgiftsneutralt for kommunen.

Punkt 13: Orientering om helhedsorienteret sagsbehandling

21/4418

Politisk sagsgang

Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget orienteres

Økonomi- og Klimaudvalget orienteres

Kommunalbestyrelsen orienteres

Resumé

Kontrolgruppen orienterer hermed om den helhedsorienterede sagsbehandling, som er foregået i 2022. Denne indsats omfatter bl.a. kontrol af sociale ydelser og socialt bedrageri. Orienteringen indeholder også afrapportering fra Udbetaling Danmark i forhold til kontrolsager der er behandlet hos dem.

Indstilling

Direktøren indstiller,

- sagen til orientering

Beslutning Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget den 05-12-2023

Orientering givet.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 13-12-2023

Orientering givet.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 21-12-2023

Orientering givet.

Sagsfremstilling

Indsatsen i 2022

I 2022 har indsatsen været fokuseret på de anmeldelser der enten er modtaget fra borgere eller sagsbehandlere. Flertallet af sagerne drejer sig om reelt enliges forhold, førtidspension og kontanthjælp.

Indsatsen i sager om udbetaling af pension, børnetilskud og boligstøtte varetages i samarbejde mellem kontrolgruppen og Udbetaling Danmark.

Sagerne kan opdeles i de tre kategorier herunder:

- Kontrol
- Virksomhedsbesøg
- Den Fælles Dataenhed (DFD)
- Sager behandlet af Udbetaling Danmark

Intern kontrol

Der foretages kontroller når kontrolgruppen modtager anmeldelser igennem kommunens hjemmeside, i samarbejde med Udbetaling Danmark og andre myndigheder samt henvendelse fra sagsbehandlere i Bornholms Regionskommune.

Følgende sager er undersøgt i løbet af 2022:

20 anonyme anmeldelser

2 navngivne anmeldelser

5 interne sager

5 sager er modtaget fra Udbetaling Danmark

2 sager fra anden kommune

Virksomhedskontrol

Kommunerne har mulighed for uden retskendelse at foretage uanmeldt besøg i en virksomheds lokaler samt på arbejdssteder uden for virksomhedens lokaler for at kontrollere, om der er borgere, der arbejder samtidig med, at de modtager sociale ydelser.

Der har ikke været udført virksomhedskontroller i 2022. Dette skyldes, at to erfarne medarbejdere valgte at stoppe i Bornholms Regionskommune. Nye medarbejdere blev sat på opgaven, men grundet prioriteringer af opgaver blev der ikke udført virksomhedskontroller i 2022.

Planen er, at virksomhedskontrollerne opstartes i 2024. At de ikke opstartes i 2023 skyldes, at SKAT har afholdt fælles myndighedsmøder omkring fælles virksomhedskontroller. Administrationen har deltaget i møderne, og det er en forventning at der igangsættes fælles virksomhedskontroller i sommeren 2024. Bliver det ikke tilfældet, vil Bornholms Regionskommune afholde selvstændige virksomhedskontroller. Der vil som udgangspunkt blive afholdt to kontroller. Én i juni og én i august.

Den Fælles Dataenhed (DFD)

Den Fælles Dataenhed samkører data fra registre fra offentlige myndigheder og a-kasser med oplysninger om modtagere af ydelser og tilskud fra kommunerne og Udbetaling Danmark.

Resultaterne fra registersamkøringen er prioriteringslister til kommunerne, som vurderer, om der er grundlag for at sætte kontrolsager i gang.

Den Fælles Dataenhed skal også indgå et systematisk samarbejde med udenlandske myndigheder med henblik på at indhente oplysninger om borgeres forhold i udlandet til brug for kommunernes kontrolarbejde. Desuden arbejder enheden videre med at udvide eksisterende udvekslingsaftaler til at omfatte yderligere oplysninger om f.eks. indtægt, formue, samliv etc.

Arbejdet med DFD har været sat på pause i 2022 grundet skift af medarbejdere. Arbejdet med DFD er startet op igen i efteråret 2023, og kommer til at indgå i orienteringen for 2023.

Sager behandlet af Udbetaling Danmark

Udbetaling Danmark har i 5 sager fået et provenu på 875.438 kr. Sagerne fordeler sig på 1 sag om børne- og unge ydelse, 2 sager om Folkepension og 2 sager om førtidspension. Der kan ses mere omkring opgørelsen i bilag 2.

Projekter for 2023

Der er ikke planlagt særlige projekter i 2023, da der har været stor udskiftning i ressourcerne. Ved afrapporteringen for 2023, vil administrationen informere om de projekter det forventes, at der arbejdes med i 2024.

Økonomiske konsekvenser

Ingen.

Bilag

Helhedsorienteret Kontrol - 2022 - Følgebrev

Bornholms Kommune

Punkt 14: Ændring af sagsbehandlingsfrister på det sociale område

23/14043

Politisk sagsgang

Social- og Sundhedsudvalget indstiller

Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget indstiller

Børne- og Skoleudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Administrationen fremlægger en opdateret oversigt over kommunens ikke lovbestemte frister på det sociale område til kommunalbestyrelsens godkendelse. Sagsbehandlingsfristerne har været behandlet i det enkelte center og er på en lang række områder ændret.

Administrationen lagde i august måned en sag om sagsbehandlingsfrister på det sociale område op til godkendelse i kommunalbestyrelsen. Efter offentliggørelsen af dagsordenen blev administrationen, bl.a. på baggrund af en henvendelse fra #enmillionstemmer, opmærksom på at der var behov for en yderligere gennemarbejdning. Sagen blev således udsat på Social- og Sundhedsudvalgets møde den 28. august 2023 og på Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalgets møde den 29. august.

Da administrationen har valgt at ændre oversigten over sagsbehandlingsfrister, både i form og indhold, er der udarbejdet et nyt dagsordenspunkt.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller, at:

- a) sagsbehandlingsfristerne på det sociale område (Bilag 1) godkendes og offentliggøres på kommunes hjemmeside.
- b) Social- og Sundhedsudvalget, der er det første udvalg, der skal behandle sagen, sender sagsbehandlingsfristerne i høring hos Handicap-, Udsatte-, Unge- og Ældrerådet, samt Rådet for internationale borgere og flygtninge på Bornholm, således at høringssvarene foreligger på kommunalbestyrelsesmødet den 21. december 2023.
- c) ændring af sagsbehandlingsfrister for et enkelt område fremover godkendes af fagudvalget, hvor ændring af den samlede oversigt over sagsbehandlingsfrister fortsat godkendes i kommunalbestyrelsen.

Beslutning Social- og Sundhedsudvalget den 04-12-2023

- a) Anbefales.
- b) Godkendt.
- c) Anbefales.

Beslutning Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget den 05-12-2023

a) Anbefales.

c) Anbefales.

Beslutning Børne- og Skoleudvalget den 05-12-2023

a) Anbefales.

b) Behandlet af SSU.

c) Anbefales.

Beslutning kommunalbestyrelsen den 21-12-2023

Kommunaldirektørens indstilling blev godkendt.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller til kommunalbestyrelsen, at

a) sagsbehandlingsfristerne på det sociale område (Bilag 1) godkendes og offentliggøres på kommunes hjemmeside.

b) ændring af sagsbehandlingsfrister for et enkelt område fremover godkendes af fagudvalget, hvor ændring af den samlede oversigt over sagsbehandlingsfrister fortsat godkendes i kommunalbestyrelsen.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen har senest godkendt ændringer af sagsbehandlingsfristerne på det sociale område på sit møde den 28. januar 2015. Sagsbehandlingsfristerne har således i en længere periode ikke været retvisende.

Den 5. december 2022 rettede bevægelsen #enmillionstemmer henvendelse til borgmesteren med en bekymring over, at kommunens liste over sagsbehandlingsfrister på det sociale område ikke fremstod opdateret, hvorefter arbejdet med at opdatere sagsbehandlingsfristerne gik i gang.

Lovgrundlag

Det fremgår af bekendtgørelse af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, LBK nr. 1109 af 24/08/2023 (retssikkerhedsloven) § 3, stk. 2 at:

Kommunalbestyrelsen skal på de enkelte sagsområder fastsætte frister for, hvor lang tid der må gå fra modtagelsen af en ansøgning, til afgørelsen skal være truffet. Fristerne skal offentliggøres. Hvis fristen ikke kan overholdes i en konkret sag, skal ansøgeren skriftligt have besked om, hvornår ansøgeren kan forvente en afgørelse.

I henhold til § 3 a skal fristerne efter § 3, stk. 2, for afgørelser efter lov om social service offentliggøres på og *fremgå tydeligt af kommunens hjemmeside*. Fristerne efter § 3, stk. 2, gælder også ved kommunalbestyrelsens behandling af afgørelser efter lov om social service, som er hjemvist af Ankestyrelsen. Fristerne regnes fra modtagelsen af Ankestyrelsens afgørelse.

Fristerne skal fastsættes på de lovområder, som er omfattet af retssikkerhedsloven, jf. § 1 i bekendtgørelse om retssikkerhed og administration på det sociale område. Det fremgår af lovforarbejderne til bestemmelsen, at den enkelte kommunalbestyrelse skal fastsætte frister for alle relevante sociale sagsområder, ikke kun for nogle af sagsområderne.

Det fremgår af vejledning om retssikkerhed og administration på det sociale område at der ikke i retssikkerhedsloven eller dens forarbejder er givet anvisninger på, hvor korte eller hvor lange fristerne kan være. Det er derfor myndighedens opgave at fastsætte fristerne for at træffe afgørelse som led i lokale prioriteringer af, hvordan kommunens samlede ressourcer bedst anvendes. Fristerne kan afhænge af de enkelte sagstyper.

Hvis lovgivningen fastsætter en frist er den bindende og kommunen kan ikke fastsætte en anden frist, derfor er lovbestemte frister ikke medtaget i oversigten.

Ny oversigt over sagsbehandlingsfrister (Bilag 1)

Administrationen har fravalgt den emneopdelte version af oversigten, da den på trods af gode intentioner om at give borgerne en bedre overblik, var svær at overskue. Vi har i stedet valgt at lade os inspirere af andre kommuners præsentation af fristerne, samt den oversigt som #enmillionstemmer har sendt. Følgende er ændret siden sagen sidste var til behandling

- Oversigten er opdelt efter lovgivning (område), paragraf og frist.
- Oversigten rummer 98 frister indenfor 13 lovgivninger.
- Sagsbehandlingsfrister efter lovgivninger, som ikke er omfattet af retssikkerhedsloven, bl.a. sundhedsloven, er fjernet.
- Sagsbehandlingsfrister som er lovbestemte er fjernet.
- Sagsbehandlingsfristerne anføres i antal dage, uger eller måneder.
- Der er ingen generel sagsbehandlingsfrist, da dette ikke er en mulighed indenfor det sociale område, ligesom.
- sagsbehandlingsfristerne dækker perioden fra modtagelse af ansøgning til der er truffet afgørelse (**ikke** fra når sagen er fuldt oplyst).

- Der er indsat links til www.retsinformation.dk for den enkelte lovgivning. Via disse links vil man altid kunne finde frem til den gældende version af loven.

Andre kommuner

Baseret på administrationens undersøgelse er omkring 100 angivne frister det mest almindelige og gennemsnittet er 95 frister. Bornholms Regionskommune ligger således på linje med andre kommuner.

Offentliggørelse

Efter godkendelsen af de nye sagsbehandlingsfrister, vil disse blive offentliggjort på kommunens hjemmeside. Administrationen vil finde en bedre placering på hjemmesiden end den aktuelle, så det er nemmere for borgerne at finde oversigten.

Barnets lov

Administrationen er opmærksom på at barnets lov træder i kraft pr. 1. januar 2024. Den nye lovgivning vil medføre ændringer af både oversigt og sagsbehandlingsfrister på en række områder. Når Center for Børn og Familie har implementeret den nye lovgivning, vil der politisk blive godkendt sagsbehandlingsfrister på dette område.

Det har været vigtigt at kunne publicere de opdaterede sagsbehandlingsfrister så hurtigt som muligt. Herefter er oversigten dynamisk og vil løbende blive tilpasset på baggrund af ny lovgivning og/eller praksis.

Konklusion

Administrationen indstiller at den nye oversigt over sagsbehandlingsfrister godkendes og offentliggøres.

Administrationen indstiller samtidig at fagudvalgene på det sociale område godkender ændrede sagsbehandlingsfrister indenfor deres områder, mens ændringer der går på tværs af flere områder godkendes af kommunalbestyrelsen. Dette ligger i tråd med den kompetencefordelingsplan for velfærdsområderne, som administrationen er ved at lægge sidste hånd på.

Økonomiske konsekvenser

-

Beslutning Handicaprådet den 11-12-2023

Handicaprådet tager sagen til efterretning.

Beslutning Ældrerådet den 12-12-2023

Til efterretning.

Beslutning Udsatterådet den 21-12-2023

Udsatterådets høringssvar vedr. reviderede sagsbehandlingsfrister på socialområdet.

Revision af kvalitetsstandarderne i sagen her skyldes de besparelser, som er vedtaget i budget 2024 på området.

Udsatterådet er meget bekymret over, at der i budget 2024 er sket markante besparelser på den borgerrettede velfærd på kommunens botilbud især ansigt til ansigt tid.

Besparelser som rammer de allermest udsatte og sårbare borgere!

Borgere som i den grad har brug for den direkte menneskelige kontakt.

Beslutning Ungerådet 13-12-2023

Kære kommunalbestyrelse

Det er essentielt for det almene unge menneske, at der er pålidelige sagsbehandlingsfrister på internettet, som man kan stole på, som er opdateret, og som ligeledes er lettilgængelige. #enmillionstemmer har ifølge Bornholms Ungeråd indset et problem, som de har valgt at handle på, hvilket vi i Bornholms Ungeråd anerkender og respekterer.

Bornholms Ungeråd mener overordnet, at mange af sagsfristerne er alt for lange, f.eks. under dagstilbudsloven med søskendetilskud, § 43 og 63. Dette er en utrolig lang periode, men vi tager naturligvis også højde for sagernes varighed.

Med venlig hilsen Bornholms Ungeråd

Bilag

Bornholms Regionskommunes sagsbehandlingsfrister på det sociale område, 2023

Punkt 15: Ankestyrelsens Danmarkskort 2022

23/23251

Politisk sagsgang

Social- og Sundhedsudvalget indstiller

Børne- og Skoleudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Kommunalbestyrelsen skal hvert år have forelagt Ankestyrelsens årlige kommunale danmarkskort, som viser resultatet af de afgørelser, der i det forgangne år har været påklaget til Ankestyrelsen. Denne sag indeholder opgørelse over klagesager på social-, børnehandicap- og voksenhandicapområdet, som Ankestyrelsen behandlede i 2022. Opgørelsen viser overordnet, at man i Bornholms Regionskommune ligger over landsgennemsnittet for omgørelsesprocenter.

En lovændring d. 2. juni 2022 betyder, at Kommunalbestyrelsen fremover skal beslutte, hvorvidt der er behov for at udarbejde en handlingsplan til styrkelse af den juridiske kvalitet i kommunens sagsbehandling.

Indstilling

Velfærdsdirektøren indstiller at

- a) Udvalget drøfter afgørelserne fra danmarkskortet.
- b) Det godkendes, at der ikke udarbejdes handlingsplaner.
- c) Sagen høres i Handicaprådet.

Beslutning Social- og Sundhedsudvalget den 04-12-2023

- a) Drøftet.
- b) Anbefales.
- c) Godkendt.

Beslutning Børne- og Skoleudvalget den 05-12-2023

- a) Drøftet.
- b) Anbefales, idet udvalget afventer ankestyrelsens tilbagemelding fra ankestyrelsens hørringssag.
- c) Godkendt.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 21-12-2023

Velfærdsdirektørens indstilling blev godkendt.

Imod stemte Heidi Burgedahl og Søren Schow.

Indstilling

Velfærdsdirektøren indstiller til kommunalbestyrelsen,

- At der ikke udarbejdes handlingsplaner.

Sagsfremstilling

Ankestyrelsen

Ankestyrelsen er en uafhængig klagemyndighed under Social-, Bolig- og Ældreministeriet, som er med til at afgøre klager og sikre borgerens retssikkerhed, eksempelvis i sager om støtte til børn, ældre samt i sager om arbejdsskader og sociale ydelser.

Socialområdet dækker over alle bestemmelser i serviceloven, hvor der er klageadgang til Ankestyrelsen over kommunalbestyrelsens afgørelse.

Derudover fungerer Ankestyrelsen som en rådgivende instans for kommunerne, for at understøtte ensartet retspraksis på tværs af landet.

Ankestyrelsens danmarkskort

Siden 2016 er der offentliggjort et danmarkskort over omgørelsesprocenterne for de sager, som Ankestyrelsen behandler i forbindelse med, at borgerne klager over kommunernes afgørelser.

Danmarkskortet er inddelt i 3 dele;

Kortet for socialområdet generelt

Her indgår alle bestemmelser i serviceloven, hvor der er kommunal klageadgang. Dvs. både børneområdet og voksenområdet herunder ældre. Kortet for socialområdet generelt indeholder således de bestemmelser, der indgår i de specifikke danmarkskort for hhv. voksenhandicapområdet og børnehandicapområdet, men derudover indgår en række andre bestemmelser på tværs af børne- og voksenområdet.

Kortet specifikt for børnehandicapområdet dækker

- Pasningstilbud, hjemmetræning m.m. §§ 32, 32a, 36, 39-401
- Merudgiftsydelse § 41
- Tabt arbejdsfortjeneste §§ 42- 43
- Personlig hjælp og ledsagelse §§ 44 - 45

Kortet specifikt for særlige bestemmelser på voksenhandicapområdet dækker

- Voksne - kontante tilskud § 95
- Voksne - borgerstyret personlig assistance § 96
- Voksne - ledsageordning § 97

- Voksne - merudgifter § 100

Jævnfør lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, skal danmarkskortet en gang årligt forelægges kommunalbestyrelsen.

Klager i Ankestyrelsen

Når en klage sendes til behandling i Ankestyrelsen, er der tale om en realitetsklage. Det vil sige, at der klages over indholdet af en afgørelse. Eksempelvis kan der klages over en afgørelse om helt eller delvist afslag på tabt arbejdsfortjeneste.

Når en borger klager over en afgørelse, skal kommunen genvurdere afgørelsen ud fra oplysningerne i klagen. Hvis den oprindelige afgørelse fastholdes efter genvurdering, skal sagen inkl. klagen videresendes til behandling i Ankestyrelsen. Ankestyrelsen har følgende handlemuligheder ved behandling af klager:

- Stadfæstelse: Styrelsen er enig i afgørelsen. Der sker ingen ændringer for den, der har klaget.
- Hjemvisning: Hvis der for eksempel mangler væsentlige oplysninger i en sag, og styrelsen ikke selv kan indhente dem, sender styrelsen sagen tilbage til kommunen. Det hedder, at hjemvise en sag og betyder, at kommunen skal genoptage sagen og afgøre den på ny.
- Ændring/Ophævelse: Styrelsen er helt eller delvist uenig i afgørelsen og ændrer/ophæver den.

Når en afgørelse hjemvises, ændres eller ophæves, betragtes det som en omgørelse. Omgørelsesprocenten er derfor andelen af sager, der bliver omgjort (hjemvist, ændret eller ophævet) af Ankestyrelsen.

Handlingsplan

Lovændringen pr. 2. juni 2022 betyder, at kravene til kommunalbestyrelsernes behandling af danmarkskortet er skærpet, for at øge det kommunalpolitiske fokus på at styrke retssikkerheden og kvalitet i kommunernes sagsbehandling på socialområdet.

”Kommunalbestyrelsen skal i forbindelse med behandlingen efter stk. 1 tage stilling til, hvorvidt der er behov for at udarbejde en handlingsplan til styrkelse af den juridiske kvalitet i kommunens sagsbehandling. Beslutter kommunalbestyrelsen, at der ikke skal udarbejdes en handlingsplan, skal kommunalbestyrelsen orientere Ankestyrelsen herom.”

Ankestyrelsen skal have tilsendt referat fra det kommunalbestyrelsesmøde, hvor danmarkskortet er blevet behandlet. Styrelsen skal også have oplyst, hvorvidt kommunalbestyrelsen har besluttet at udarbejde en handlingsplan.

Hvis handlingsplan ikke er iværksat, skal styrelsen orienteres om baggrunden for, at kommunalbestyrelsen ikke har valgt at iværksætte en handlingsplan.

Har kommunalbestyrelsen besluttet at udarbejde en handlingsplan, skal denne ikke sendes til styrelsen.

Afgørelser fra danmarkskortet 2022

Danmarkskortet på socialområdet for Bornholms Regionskommune

Ankestyrelsen har truffet 65 afgørelser i 2022. De 65 sager er for hele socialområdet.

I 38 af klagesagerne har Ankestyrelsen omgjort kommunens afgørelse. Det giver en omgørelsesprocent på 59 %.

De omgjorte afgørelser består af 5 ændrede/ophævede sag (8 %) og 33 sager, hvor Ankestyrelsen har bedt kommunen behandle sagen på ny (51 %).

Den gennemsnitlige omgørelsesprocent var på landsplan 37,5 %.

Bornholms Regionskommune ligger således 21,5 % over landsgennemsnittet i omgørelsesprocent.

Voksenhandicapområdet for Bornholms Regionskommune

Ankestyrelsen har truffet 2 afgørelser i 2022.

I 2 af klagesagerne har Ankestyrelsen omgjort kommunens afgørelse. Det giver en omgørelsesprocent på 100 %.

De omgjorte afgørelser består af 0 ændrede/ophævede sager (0%) og 2 sager hvor Ankestyrelsen har bedt kommunen behandle sagen på ny (100%).

Tal fra Danmarks Statistik viser, at borgerne bosat i Bornholms Regionskommune har modtaget 104 ydelser opgjort på de pågældende paragraffer i 2021^[1].

Den gennemsnitlige omgørelsesprocent på voksenhandicapområdet var i 2021 38,9 % på landsplan.

Voksenhandicapområdets tal fordeler sig på følgende paragraffer i serviceloven; §§95, 96, 97 og § 100. Heraf hører § 95 under Center for Ældre, da den vedrører praktisk hjælp og personlig pleje jf. servicelovens § 83. De øvrige paragraffer hører under Center for Psykiatri & Handicap.

Sagerne fordeler sig med:

- 2 sager på § 100 (merudgifter), hvor kommunen har fået omgjort (behandle sagen på ny).

1. sag: sagen blev omgjort og skal behandles på ny, da sagen ikke indeholdt tilstrækkelige oplysninger til at Ankestyrelsen kunne tage stilling til omfanget af nødvendige merudgifter.

2. sag: delvis stadfæstet, da Ankestyrelsen stadfæstede personkreds-vurdering, når medicinsk behandling følger. Omgjort med henblik på fornyet behandling af vurdering uden medicinsk behandling.

Kommentar fra Centerchef for Psykiatri og Handicap

Center for Psykiatri & Handicap har løbende fokus på borgernes retssikkerhed og på at bedre kvaliteten af sagsbehandlingen. Endvidere er voksenhandicapområdet opmærksom på Ankestyrelsens principafgørelser, undersøgelser og rapporter, og indarbejder disse i myndighedsafdelingens praksis.

Som led i dette har Myndighedsafdelingen i efteråret 2023 haft kursus med Ankestyrelsen, specifikt i området § 100, for at sikre at sagsbehandlingen fortsat foregår efter de forskrifter, som Ankestyrelsen sætter.

Center for Psykiatri & Handicap bemærker, at centeret aktuelt har en omgørelsesprocent på 100. Dette ligger dermed langt over landsgennemsnittet på 38,9%. Det skal dog bemærkes, at procentsatserne bliver meget store, når der i faktuelle tal kun er tale om 2 sager.

Ligeledes er det et faktum, at der er tale om 2 borgersager ud af samlet 104 sager på området. Dermed udgør omgørelsesprocenten reelt ca. 2 %, ud af det samlede antal afgørelser på området.

Det vurderes, at der ikke tegner sig et billede af, at der generelt er mangler i sagsbehandlingen på voksenhandicapområdet.

På baggrund af ovenstående, indstilles det fra voksenområdet, at der ikke udarbejdes en handlingsplan.

Børnehandicap for Bornholms Regionskommune

Ankestyrelsen har truffet 7 afgørelser i 2022.

I 6 af klagesagerne har Ankestyrelsen omgjort kommunens afgørelse. Det giver en omgørelsesprocent på 86 %.

De omgjorte afgørelser består af 2 ændrede/ophævede sager (29 %) og 4 sager, hvor Ankestyrelsen har bedt kommunen behandle sagen på ny (57 %).

Den gennemsnitlige omgørelsesprocent er på landsplan 48,8 %.

Bornholms Regionskommune ligger således 37,2 % point over landsgennemsnittet.

Kommentar fra Centerchef for Børn og Familie

Center for Børn og Familie bemærker, at Ankestyrelsens Danmarkskort giver et indtryk af, at mange af de af centret behandlede sager omgøres.

Det skal bemærkes for både social- og handicapsager, at det antal sager, der behandles i Ankestyrelsen, er markant lavere end det samlede antal sager der behandles i kommunen, hvorfor omgørelsesprocenten skal forstås i en meget større sammenhæng.

For børnehandicapsager gør det sig gældende, at der er behandlet i alt 308 sager i Center for Børn og Familie i 2022, hvoraf de 7 sager, som der er truffet afgørelse om i Ankestyrelsen, udgør 2,27 % af de samlede antal afgørelser.

Det må således forstås, at langt hovedparten af de afgørelser som træffes, ikke giver anledning til en påklage fra borgeren. Hertil kan suppleres med, at ved dette års revision er der udtaget 10 sager i alt, hvor tilbagemeldingen er, at der generelt er tale om meget fine afgørelser på området.

For socialområdet overordnet er det svært at forholde sig til de angivne procentsatser, idet det ikke specificeres, om der er tale om voksen- eller børnesager.

Center for Børn og Familie anbefaler, at der ikke udarbejdes en handlingsplan.

Center for Ældre for Bornholms Regionskommune

Der ses ingen sager på området i Danmarkskortet for 2022.

Grundet tidspres er sagen hørt i Handicaprådet før behandlingen i kommunalbestyrelsen.

---

[1] Forklaringen på at der skrives om afgørelser fra 2022, men ydelser fra 2021, er ifølge Social- og Ældreministeriet at antal ydelser er bagud med et år sammenlignet med omgørelsesprocenterne. Dette fordi at tallene for antal ydelser samme år ikke haves, når danmarkskortene udarbejdes til offentliggørelse d. 1. juli, hvilket skal ske jf. retssikkerhedsloven.

Økonomiske konsekvenser

Såfremt udvalgene beslutter at iværksætte en handlingsplan, må det forventes at det kræver øget brug af faglige ressourcer til fx kompetenceudvikling og sagsbehandling, afhængig af hvad handlingsplanens mål er.

Da centrene ikke har ressourcer afsat til dette indenfor deres eksisterende økonomiske ramme, vil udmøntningen af handlingsplanen kræve fornyet politisk behandling.

Supplerende sagsfremstilling til KB 21.12.2023

Sagen har været i høring hos Handicaprådet, der havde følgende:

Beslutning Handicaprådet den 11-12-2023

Sagen tages til efterretning.

Handicaprådet støtter Social- og Sundhedsudvalgets indstilling om at der ikke udarbejdes handlingsplaner.

Handicaprådet anbefaler at der fortsat er fokus på, at borgernes ydes rette vejledning.

Punkt 16: Godkendelse af Sundhedsaftale 2024-2027 mellem Region Hovedstaden og kommunerne i regionen

23/9576

Politisk sagsgang

Social- og Sundhedsudvalget indstiller

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Der skal inden den 1. januar 2024 være indgået en ny sundhedsaftale mellem Region Hovedstaden og kommunerne i regionen for 2024-2027. Som led heri skal alle kommunalbestyrelser og regionsrådet have godkendt Sundhedsaftalen 2024-2027 inden årets udgang.

Sundhedsaftaler er politiske aftaler, der udgør den overordnede, generelle ramme for samarbejdet på sundhedsområdet mellem kommuner og regioner, herunder almen praksis. Formålet er at bidrage til sammenhæng og koordinering af forløb, der går på tværs af regioner og kommuner med fokus på kvalitet, effekt og patienttilfredshed.

Indstilling

Velfærdsdirektøren indstiller, at

- kommunalbestyrelsen godkender forslag til Sundhedsaftale 2024-2027 for Region Hovedstaden, herunder almen praksis og kommunerne i regionen.

Beslutning Social- og Sundhedsudvalget den 04-12-2023

Anbefales.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 13-12-2023

Anbefales.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 21-12-2023

Velfærdsdirektørens indstilling blev godkendt.

Sagsfremstilling

Sundhedsaftalen er den overordnede ramme for det tværsektorielle samarbejde om sundhed mellem Region Hovedstaden og kommunerne i regionen. Aftalen er derfor også retningsgivende for arbejdet i sundhedsklyngerne.

Der er lagt vægt på at lave en enkel, fokuseret og dynamisk aftale, som kan danne rammen for yderligere konkretisering i samarbejdet på tværs af regionen, almen praksis og kommunerne. Rammerne for samarbejdet er på politisk niveau sundhedsklyngerne og Sundhedssamarbejdsudvalget. Desuden er der etableret en administrativ Tværsektoriel strategisk styregruppe, der har det overordnede administrative ansvar for arbejdet med sundhedsaftalen.

Sundhedsaftalen adresserer de områder og målgrupper, hvor der er størst behov for at udvikle samarbejdet. Sundhedsaftalen skal sætte retning for arbejdet i sundhedsklyngerne. Samtidig tager sundhedsaftalen afsæt i det fælles populationsansvar, som betyder, at der skal være plads til at udvikle lokale løsninger efter lokale forhold og udfordringer. Ambitionen er, at sundhedsaftalen skal udtrykke de konkrete fælles ambitioner for visionerne i udviklingen af sundhedsområdet, principperne for samarbejdet og et særligt fokus på tre fokusområder.

De tre fokusområder er en videreførelse fra den gældende sundhedsaftale:

- Sammen om børn og unges sundhed
- Sammen om borgere med psykisk sygdom
- Sammen om ældre og borgere med kronisk sygdom

Tilpasninger af forslag til Sundhedsaftale efter høringsrunden

Sundhedsaftalen har været i høring i perioden marts-juni 2023. Høringssvarene viser, at der er stor opbakning til sundhedsaftalens visioner, principper og fokusområder samt det øgede fokus på forebyggelse og populationsansvar. Høringssvarene rummer også konkrete forslag til ændringer i sundhedsaftalen. På den baggrund er der især sket følgende ændringer:

- Vigtigheden af det tværsektorielle samarbejde særligt om borgere med psykisk sygdom indgår i mange høringssvar. For at efterkomme dette yderligere er der under fokusområdet ”Sammen om borgere med psykisk sygdom” indskrevet et fokus på borger- og patientforløb, der går på tværs af hospital, kommuner og almen praksis, og som omhandler både psykiske og somatiske problemstillinger.
- Det blev i flere høringssvar bemærket, at det tværsektorielle samarbejde i højere grad også bør omfatte civilsamfundet og øvrige aktører herunder på beskæftigelsesområdet. Derfor er der skrevet en sætning ind herom i afsnittet ”Rammen for vores sundhedsaftale”.
- Princippet ”Rekruttering og fælles kompetenceudvikling” er blevet ændret til at hedde ”Rekruttering, fastholdelse og fælles kompetenceudvikling”. Under princippet er tilføjet, at der skal være et samlet blik for medarbejderressourcer og fagligheder samt større fokus på at få flere ind på sundhedsuddannelserne. Desuden er uddannelse og fastholdelse også skrevet frem i indledningen.
- Desuden er det betonet, at der skal være fokus på samarbejde om socialt udsatte borgere. Ligesom det nu eksplicit fremgår af aftalen, at der skal samarbejdes med civilsamfundet.

Bilag

Forslag til Sundhedsaftale 2024-2027

Punkt 17: Samlet budgetopfølgning pr. 31. oktober 2023

23/18835

Politisk sagsgang

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

I sagen gennemgås budgetopfølgningen pr. 31. oktober på drift og anlæg samt konsekvenserne for kassebeholdningen.

På driften forventes et samlet merforbrug på 59,3 mio. kr. Merforbruget har flere steder længerevarende karakter og flere områder er i ubalance. Der ses med bekymring på merforbruget og det har derfor været nødvendigt at sætte ind for at sikre budgetoverholdelse. På bevilling 12 Børn og Familie samt bevilling 32 Psykiatri og Handicap er der udarbejdet politiske sager med genopretningsplaner. For bevilling 57 Kollektiv trafik vil der politisk blive forelagt en genopretningsplan i starten af 2024, mens der andre steder er udarbejdet administrative handleplaner med initiativer, der skal sikre budgetoverholdelse i 2023.

Det forventede merforbrug på driften betyder et pres på servicerammen, som forventes overskredet med 79 mio. kr. med denne budgetopfølgning.

Anlægsprojekterne har et samlet rådighedsbeløb i 2023 på 223,3 mio. kr., hvoraf der forventes et forbrug på 82,2 mio. kr. Det forventede mindreforbrug på anlægsområdet i 2023 udgør dermed 141,1 mio. kr., hvilket svarer til ca. 63 pct. af det samlede rådighedsbeløb for 2023.

Den samlede balance forventes at have et kassetræk på 86,5 mio. kr. Heraf var der budgetteret med et kassetræk på 40 mio. kr. i det oprindelige budget for 2023.

Administrationen peger på følgende driftsområder, som kommunalbestyrelsen skal være særlig opmærksom på: Børne- og familieområdet, skoleområdet, ældreområdet, psykiatri- og handicapområdet, hjælpemiddelområdet, sociale ydelser, byg og plan, BAT og de ikke-overførbare områder på beskæftigelsesområdet.

Kommunalbestyrelsen skal træffe beslutning om at give tillægsbevillinger af mere tekniske karakter, til driftsområderne, så bevillingsreglerne overholdes. F.eks. skal der gives tillægsbevillinger til forventede mer- og mindreforbrug på de ikke-overførbare områder samt lån af næste års budget for de bevillinger med underskud i året.

Indstilling

Direktionen indstiller

at der gives følgende tillægsbevillinger:

a) 2.094.000 kr. på de ikke-overførbare bevillinger, som anført i tabel 5 pkt. a under de økonomiske konsekvenser, finansieret af kassebeholdningen

b) 38.318.000 kr. på bevillinger med overførselsret, som anført i tabel 5 pkt. b under de økonomiske konsekvenser, finansieret af næste års budget på bevillingerne

c) -3.350.000 kr. vedr. øvrige bevillinger, som anført i tabel 5 pkt. c (renter, afdrag mv.) under de økonomiske konsekvenser, beløbet tilføres kassebeholdningen

d) at udvalgene generelt udviser økonomisk mådehold og at de udvalg der har genopretningsplaner følger disse tæt og om nødvendigt tager initiativ til yderligere tiltag

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 13-12-2023

Anbefales.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 21-12-2023

Direktionens indstilling blev godkendt.

Sagsfremstilling

I henhold til retningslinjerne for økonomistyring i Bornholms Regionskommune, gennemføres en budgetopfølgning pr. 31. oktober.

For kommunens drift som helhed forventes regnskabet for 2023 at udvise et overskud på både drift og anlæg på henholdsvis 26,8 mio. kr. og 141,1 mio. kr., der dog skal tilskrives overførslerne fra 2022.

Drift

På driften ses et samlet merforbrug på 59,3 mio. kr. og overskuddet skyldes derfor store overførsler fra 2022.

Tabel 1: Driftsopfølgning pr. 31. oktober 2023

Beløb i 1.000 kr.	Overført over- /underskud fra 2022	Forventet mer- /mindreforbrug for 2023	Forventet over- /underskud for 2023
	A	B	C = A + B
Børne- og skoleudvalget	8.015	-34.681	-26.666
Social- og Sundhedsudvalget	30.088	-41.111	-11.023
Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget	18.069	13.566	31.635
Fritid-, Kultur- og Lokalsamfundsudvalget	2.451	7	2.458
Natur-, Miljø- og Planudvalget	17.629	-8.196	9.433
Økonomi- og Klimaudvalget	9.817	11.114	20.931
I alt	86.069	-59.301	26.768

Note: "+" angiver mindreforbrug/overskud, "-" angiver merforbrug/underskud
Mer-/mindreforbrug angiver afvigelser ift. det korrigerede budget 2022 ekskl. overførsler
Over-/underskud angiver afvigelser ift. det korrigerede budget 2022 inkl. overførsler

Opfølgningen viser, at økonomien på flere store områder er i ubalance, og flere steder ses der med stor bekymring på merforbruget.

En del af merforbruget kan delvis tilskrives, at der som i tidligere år, er centre der anvender de overførte midler fra 2022 til engangsudgifter og forskudte opgaver. De fleste af udgifterne har dog længerevarende karakter, og det har derfor været nødvendigt at sætte ind for at sikre budgetoverholdelse. Flere steder er der udarbejdet genopretningsplaner og handleplaner, ligesom der er igangsat initiativer med henblik på at få nedbragt merforbrug og skabe budgetbalance.

Nogle steder ses en delvis opbremsning i et stigende merforbrug, men der ses endnu ikke de store effekter af genopretningsplanerne. Det skyldes dels, at det har taget tid at komme i gang med tiltagene, og dels at der har været en overvurdering af tiltagenes effekt.

Flere områder skal have særlig opmærksomhed:

Stort merforbrug på Børne- og familieområdet.

Til trods for at området til budget 2023 blev opjusteret med 30,6 mio. kr., har det siden første budgetopfølgning været forventet, at Center for Børn og Families bevilling 12 afslutter 2023 med et merforbrug. Merforbruget skal tilskrives anbringelser.

Den første genopretningsplan for området blev besluttet i maj 2023 af Børne- og Skoleudvalget og Økonomi- og Klimaudvalget. I juni blev der bevilget yderligere 11,3 mio. kr., på baggrund af et yderligere forhøjet merforbrug. Trods de tiltag som er sat i værk og de budgettilførsler, som der har været til området, forventes merforbruget i 2023 at lande på 27,1 mio. kr. Genopretningsplanens mål var et merforbrug på 14,1 mio. ved udgangen af 2023

Som helhed har genopretningsplanens tiltag ikke haft den ønskede effekt, og har vist sig sværere at realisere end først antaget, både i forhold til tiltagens omfang men også igangsættelsestidspunkt.

På møderne i december forelægges Børne- og Skoleudvalget og Økonomi- og Planudvalget en sag om yderligere tiltag og en forlængelse af genopretningsplanen.

Bekymrende merforbrug på to skoler. På skoleområdet ses merforbrug hos de fleste skoler, bl.a. på grund af engangsudgifter og langtidssygdom. Hovedparten af skolerne forventer at komme i balance i 2024 igennem planlægningen af skoleåret 2023/2024.

Hans Rømer Skolen og Hældagsskolen har administrative handleplaner som følges. For Søndermarksskolen sættes der gang i at kigge på handlemuligheder i forhold til at nedbringe det varige merforbrug.

Merforbrug på ældreområdet. Der forventes et merforbrug på 15,2 mio. kr. på ældreområdet med baggrund i anvendelse af overførslen fra 2022 til engangsudgifter, stigning i de mellemkommunale betalinger samt besparelser i 2023, som ikke forventes implementeret fuldt ud i år.

Området kommer dog ud med et samlet overskud på 3,4 mio. kr. i 2023. Dette på trods af, at der tidligere i året er omplaceret 8,0 mio. kr. fra bevillingen til anlægsarbejdet i forbindelse med den nye organisering af ældre- og sundhedsområdet.

I 2024 og frem er der disponeret 5,6 mio. kr. til projektledelse ifm. omorganiseringen, konsulentudgifter ifm. indkøb af nyt nødkaldesystem samt flerårige projekter. Da beløbet overstiger det forventede overskud i 2023, arbejdes der fortsat på at nedbringe de samlede udgifter i en administrativ handleplan.

Center for Ældre arbejder fortsat med stram styring for, at nå et overskud svarende til de disponerede midler i 2024 og frem.

Merforbrug på psykiatri- og handicapområdet. Der forventes et merforbrug på 10,5 mio. kr. på psykiatri- og handicapområdets overførbare ramme. Merforbruget skyldes primært overskridelser på egne botilbud, da enkelte beboere på institutionerne har et større støttebehov samt der er ekstra lønudgifter til dækning af vikarer.

På udvalgsmøderne i december forelægges Social- og Sundhedsudvalget samt Økonomi- og Planudvalget en genopretningsplan, der vil bringe Psykiatri og Handicaps økonomi i balance ved udgangen af 2026.

Merforbrug på hjælpemiddelområdet. Der forventes et merforbrug på i alt 5,5 mio. kr. på den ikke-overførbare bevilling. Merforbruget kan i høj grad henføres til den generelle udvikling på hjælpemiddelområdet, herunder teknologisk udvikling, som medfører efterspørgsel på nye produkter på markedet, som i højere grad kan gøre borgerne selvhjulpne og/eller kan forbedre plejepersonalets arbejdsmiljø. Derudover er der større enkeltudgifter på bl.a. servicehunde, benproteser, ortoser, glukosemålere og boligindretning.

Mindreforbrug på SOSU-elevområdet. På SOSU-elevområdet forventes et mindreforbrug på 6,0 mio. kr. i 2023, det skyldes både et lavere optag og større frafald end budgetteret. Dette på trods af, at der tidligere i året er omplaceret 13,0 mio. kr. fra elevområdet til anlægsarbejdet i forbindelse med den nye organisering af ældre- og sundhedsområdet.

SOSU-elevområdet er i forbindelse med budget 2024 reduceret med 3,8 mio. kr. i 2024 og 1,8 mio. kr. i de efterfølgende år.

Merforbrug på sociale ydelser Der forventes et merforbrug på 17,3 mio. kr., som skyldes en fortsat stigende andel af borgere som overgår til seniorpension samt en større tilgang til førtidspensioner. Der har i hele 2023 været en større tilgang end forventet. Der ses en betydelig tilgang fra personer som tidligere har været ansat i fleksjob, men derudover kan der ikke konstateres entydige forklaringer.

Fokus på budgetbalance i byg og plan. Der forventes et samlet underskud på 2,3 mio. kr. ved udgangen af 2023. Det med baggrund i flere lønudgifter og færre indtægter fra byggesagsgebyrer end forventet. Området er i gang med at udarbejde handleplaner med tiltag for at få de forventede underskud nedbragt.

Merforbrug på BAT. Merforbruget på i alt 3,0 mio. kr., skyldes blandt andet at det har været nødvendigt at have vognmænd til at køre en del af ruterne ud over den del, der er lagt ud i fast kontrakt. Dertil har der været overarbejdsbetaling og flere værkstedsudgifter end forventet.

Der fremlægges særskilt sag vedrørende køreplan og senere hen et forslag til handleplan.

Samlet mindreforbrug på de ikke-overførbare områder på beskæftigelsesområdet. På de ikke-overførbare områder under Center for Job, uddannelse og rekruttering ses der et samlet mindreforbrug på 19,4 mio. kr. Der ses et merforbrug på ressourceforløbsydelse, øget kommunal finansiering af flexjob samt et større mindreforbrug på kontante ydelser og integration.

Der er dog stor usikkerhed forbundet med vurderingen af integrationsområdet, da det er vanskeligt at beregne den statslige kompensation og bonusordninger.

Pres på servicrammen

Jf. økonomiaftalen mellem KL og regeringen er der risiko for sanktion, hvis kommunerne samlet set overskrider servicrammen. En overskridelse af servicrammen for kommunerne under ét vil betyde sanktioner - dels individuelt for den eller de kommuner, som overskrider, dels for kommunerne under ét. For nuværende vides ikke om kommunerne sanktioneres.

I budgetopfølgningen pr. 31. oktober forventes en stor overskridelse af servicrammen i forhold til KL's sigtepunkt med ca. 79 mio. kr., når både forbrug og sigtepunkt opgøres uden udgifter til fordrevne fra Ukraine.

Ukrainerelaterede udgifter

Som en del af budgetopfølgningen har der været fokus på at afdække mer-/mindreforbrug som følge af ukrainerelaterede udgifter.

I budgetopfølgningen indgår forbrug vedrørende fordrevne fra Ukraine i opfølgningen på de respektive områder.

Tabel 2: Udgifter relateret til fordrevne ukrainere fordelt på bevillinger, i 1.000 kr.

Udvalg	Bevilling	Forventet regnskab 2023 (1.000 kr.)
BSU	11 Dagpasning	815
BSU	13 Undervisning	3.874
SSU	32 Psykiatri og handicap	331
SSU	33 Sundhed	300
EBBU	41 Uddannelse og beskæftigelse	700
I alt		6.020

For hele 2023 forventes der samlede udgifter på 6,0 mio. kr. der vedrører fordrevne fra Ukraine. De største udgifter er til vuggestue- og børnehavepladser og ikke mindst til modtageklasser og indskrivning på specialskole.

Under Center for Økonomi og Personale er der reserveret en pulje på 6,0 mio. kr. til dækning af de ukrainerelaterede udgifter.

På mødet i december fremlægges særskilt sag om udmøntning af den centrale pulje.

Bornholms Regionskommune er som en del af økonomiaftalen kompenseret for i alt 6,0 mio. kr. i midtvejsreguleringen i 2023. Den modtagne finansiering fra staten har således kunnet dække kommunens direkte udgifter til de ukrainske flygtninge.

Udgifter relateret til stormfloden

Stormfloden der i efterårsferien ramte Danmark har medført mange skader på de bornholmske havne. Der pågår et arbejde med at afdække de samlede skader og i hvilket omfang skaderne bliver dækket af forsikringer. De samlede udgifter er derfor endnu ikke gjort op. De første opgørelser viser udgifter på mindst 6 mio. kr. Det bemærkes at der i finanslovsforslaget er afsat en ekstraordinær pulje på 125 mio. til de hårdest ramte kommuner med at genopbygge infrastruktur og kystbeskyttelse efter stormfloden. Det er uvist hvad kommunen kan modtage fra puljen.

Anlæg

Der er foretaget anlægsopfølgning pr. 31. oktober 2023 på samtlige anlægsprojekter i forhold til de afsatte rådighedsbeløb i 2023.

Tabel 3: Anlægsopfølgningen viser følgende hovedtal fordelt på udvalg.

Nettobeløb i 1.000 kr.	2023			Forventet overførsel til 2024
	Rådighedsbeløb	Forventet forbrug	Forventet afvigelse	
Social- og Sundhedsudvalget	210	0	210	210
Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget	1.000	0	1.000	1.000
Fritids-, Kultur- og Lokalsamfundsudvalget	35.383	9.924	25.459	25.333
Natur-, Miljø- og Planudvalget	192.944	81.220	111.724	101.432
Økonomi- og Klimaudvalget	-6.245	-8.915	2.670	966
I alt	223.291	82.229	141.063	128.941

Der er et samlet rådighedsbeløb i 2023 på 223,3 mio. kr., hvoraf der forventes et forbrug på 82,2 mio. kr. Det forventede mindreforbrug på anlægsområdet i 2023 udgør dermed 141,1 mio. kr., hvilket svarer til ca. 63 pct. af det samlede rådighedsbeløb for 2023.

De fleste og største projekter ligger under Natur-, Miljø- og Planudvalgets område, og det er også her der ses den største forventede afvigelse på 111,7 mio. kr. Dernæst kommer projekterne under Fritids-, Kultur- og Lokalsamfundsudvalget, hvor der forventes en afvigelse på 25,5 mio. kr.

Omfanget af den forventede afvigelse kan overordnet henføres til, at den forventede fremdrift i projekterne ikke er blevet realiseret til fulde, dette skyldes at projekterne eksempelvis afventer myndighedsbehandling, forsinkelser i udbud eller i levering, fundraising, politisk behandling eller anden afklaring.

Men der er også kommet en del nye projekter siden opfølgningen pr. 30. april 2023.

Af den forventede afvigelse på 141,1 mio. kr. udgør de nye projekter ca. 28 mio. kr., hvoraf 21 mio. kr. er overført fra drift til anlægspuljen til ældreområdets samling i 6 distrikter.

Derudover vedrører den forventede afvigelse restbeløb i puljer eller afsatte rådighedsbeløb i længerevarende projekter, der kun delvist er udmøntet i konkrete anlægsbevillinger.

Restbeløbene i puljerne udgør ca. 12 mio. kr. Derudover fremkommer de største forventede afvigelser fra følgende projekter: Gudhjem Svømmehal, varmtvandsbassin 5,0 mio. kr., Bornholms Museum 20,2 mio. kr., Tejn Havn, sikring af molen 9,2 mio. kr., Plejehjemmet Toftegården, renovering 7,8 mio. kr., Nexø, områdefornyelsesprojekt netto 8,0 mio. kr. m.fl.

Endeligt skal bemærkes, at vurderingerne af det forventede forbrug i foråret gennem flere år har vist sig at ligge højere end ved opfølgningen i efteråret og end det faktiske resultat for året.

Dette gør sig også gældende nu, idet den forventede afvigelse på 141,1 mio. kr. er øget med ca. 71,3 mio. kr. siden anlægsopfølgningen pr. 30. april 2023, hvor det forventede mindreforbrug udgjorde 69,8 mio. kr.

Kvalificeret anlægsstop

Den forventede afvigelse hænger også sammen med, at en række projekter er blevet sat på pause i forbindelse med det kvalificerede anlægsstop. Økonomi- og Klimaudvalget behandlede den 13. september 2023 sagen "Kommunens økonomiske situation". Her godkendte udvalget et kvalificeret anlægsstop med udgangspunkt i konkrete anlægsprojekter og -puljer på Natur-, Miljø- og Planudvalgets område.

Anlægsopfølgningen omfatter en vurdering af, om rådighedsbeløb fra disse konkrete projekter og puljer kan tilgå kassebeholdningen ved at projektet kan stoppes helt eller delvist, eller alternativt udskydes og evt. refinansieres. Derudover omfatter anlægsopfølgningen, som sædvanlig praksis, en vurdering af om der er andre puljer eller projekter der vil kunne tilgå kassebeholdningen.

Der forventes overført i alt 128,9 mio. kr. til 2024, dermed forudsættes 12,1 mio. kr. at tilgå kassebeholdningen. De forudsatte forventede besparelser på de enkelte projekter og puljer fremlægges til politisk behandling i februar 2024.

Der henvises i øvrigt til den samlede anlægsoversigt i bilag 3, som omfatter en specifikation af alle projekterne.

Resultatopgørelsen

Forventningerne til drift og anlæg samles i resultatopgørelsen, der sammenfatter alle udgifts- og indtægtsposter i kommunen og derved giver det samlede overblik over kommunens økonomiske situation samt den forventede konsekvens for kassebeholdningen.

Tabel 4: Resultatopgørelse 2023

Resultatopgørelse 2023					
Beløb i mio. kr.	Forventet regnskab pr. 31. oktober 2023	Korr. budget 2023 (ekskl. overførsler)	mer-/mindre-forbrug	Korr. budget 2023 (inkl. overførsel)	Over-/underskud
	1	2	3=2-1	4	5=4-1
Det skattefinansierede område					
Indtægter	-3.234,6	-3.236,2	-1,6	-3.236,2	-1,6
Drift					
Børne- og Skoleudvalget	715,6	680,9	-34,7	688,9	-26,7
Social- og Sundhedsudvalget	1.544,3	1.503,2	-41,1	1.533,2	-11,0
Erhvervs-, Bolig- og Beskæftigelsesudvalget	470,6	484,1	13,6	502,2	31,6
Fritids-, Kultur- og Lokalsamfundsudvalget	67,5	67,5	0,0	69,9	2,5
Natur-, Miljø- og Planudvalget	239,3	231,1	-8,2	248,7	9,4
Økonomi- og Klimaudvalget	172,1	183,2	11,1	193,0	20,9
Drift i alt	3.209,3	3.150,0	-59,3	3.236,0	26,8
Renter m.v.	-1,4	-1,9	-0,5	-1,9	-0,5
Resultat af skattefinansieret drift	-26,8	-88,2	-61,4	-2,1	24,7
Anlæg	82,2	65,6	-16,6	223,3	141,1
Resultat af det skattefinansierede område	55,4	-22,6	-78,0	221,2	165,7
Det brugerfinansierede område					
Drift	-5,7	-5,7	0,0	-5,7	0,0
Anlæg	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat af det brugerfinansierede område	-5,7	-5,7	0,0	-5,7	0,0
Samlet resultat	49,7	-28,3	-78,0	215,5	165,7
Øvrige poster					
Balanceforskydninger	12,5	44,8	32,3	46,9	34,4
Lån (optagelse og afdrag)	24,3	12,1	-12,2	-4,9	-29,3
Øvrige poster i alt	36,8	56,9	20,2	41,9	5,1
Balancen (kasseførgøelse (-)/-forbrug (+))	86,5	28,7	-57,8	257,4	170,9

Note: fortegnene for kolonnerne med forventet mer-/mindreforbrug samt over-/underskud er "vendt om" således beløbene er direkte sammenlignelige med tabellerne, der indgår i budgetopfølgningen på fagudvalgene

Økonomiske konsekvenser

Tilpasning af bevillinger

Fagudvalgene har indstillet en række tillægsbevillinger i forbindelse med budgetopfølgningen.

Som det har været praksis i tidligere år meddeles tillægsbevillinger til forventet mer- og mindreforbrug på de ikke-overførbare områder. Netto opjusteres budgetterne 2,1 mio. kr. på de ikke-overførbare områder – beløbet finansieres af kassebeholdningen. (jf. pkt. a i tabel 5 og indstillingspunkt a)

Som tidligere år meddeles også tillægsbevillinger på de overførbare bevillinger med lån af næste års budget de steder, hvor det korrigerede budget ikke forventes overholdt i 2023. Dette gøres for at overholde bevillingsreglerne for kommuner. Jf. pkt. b forøges budgetterne med 38,3 mio. kr. i 2023 og reduceres tilsvarende i 2024. (jf. pkt. b i tabel 5 og indstillingspunkt b)

Endeligt anbefales der bevillingsmæssige justeringer på baggrund af budgetopfølgningen vedrørende renter, afdrag på lån samt finansiering. (jf. pkt. c i tabel 5 og indstillingspunkt c)

Tabel 5: Bevillingsmæssige justeringer

Bevillingsmæssige justeringer

	Udvalg	Bevilling / Eventuel bemærkning	Beløb i kr.
Pkt. a	Tillægsbevillinger vedr. ikke-overførbare områder m.m. jf. udvalgenes indstilling		
	SSU	32 Psykiatri og handicap	781.000
	SSU	33 Sundhed	6.371.000
	SSU	34 Sociale ydelser	17.320.000
	EBBU	41 Uddannelse og beskæftigelse	-19.388.000
	EBBU	43 Erhverv og bolig	-250.000
	ØKU	61 Økonomi og personale	-1.879.000
	ØKU	64 Politikere	-861.000
	I alt	Finansieret af kassebeholdningen	2.094.000
Pkt. b	Tillægsbevilling vedr. overførbare områder - lån af næste års budget		
	BSU	12 Børn og Familie	27.097.000
	SSU	32 Psykiatri og handicap	8.108.000
	NMPU	57 Kollektiv trafik	3.000.000
	ØKU	63 Folkemødet	113.000

I alt	Lånt af næste års budget	38.318.000
-------	--------------------------	------------

Pkt. c Øvrige bevillinger

ØKU	91 Renteindtægter	1.240.000
ØKU	92 Renteudgifter	-2.920.000
ØKU	93 Afdrag på udlån	-6.640.000
ØKU	94 Afdrag på lån	-230.000
ØKU	95 Optagelse af lån	6.000.000
ØKU	97 Skatter	-1.570.000
ØKU	98 Balanceforskydninger	770.000
I alt	Tilføres kassebeholdningen	-3.350.000

I alt		37.062.000
--------------	--	-------------------

Bilag

Bilag 1: Resultatopgørelsen

Bilag 2: Oversigt over udvalg, centre og bevillinger

Bilag 3: Anlægsoversigt

Punkt 18: Finansiering af merudgifter i 2023 vedrørende fordrevne fra Ukraine

23/23882

Politisk sagsgang

Økonomi- og Klimaudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

I forbindelse med budgetopfølgningen pr. 31. oktober er de faktiske og forventede ukrainerelaterede udgifter gjort op.

Der har ikke været budgetlagt til udgifter til fordrevne ukrainere i 2023 på de respektive bevillinger, og der skal derfor træffes beslutning om at give tillægsbevillinger til merudgifterne. Merudgifterne finansieres fra den centrale pulje til ukrainerelaterede udgifter på bevilling 61 Økonomi og personale og delvis af en kassefinansieret tillægsbevilling til det ikke-overførbare område. Sidstnævnte sker i sagen med den samlede budgetopfølgning.

Merudgifterne skal i 2024 som udgangspunkt holdes indenfor centrenes budgetter på grund af kommunens økonomiske situation og usikkerheden omkring en eventuel kompensation fra staten.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller, at

- der gives tillægsbevillinger på i alt 5.720.000 kr. kr. til driftsbevillingerne som anført i tabel 3 i 2023, alle finansieret af puljen 'ukrainerelaterede udgifter' på bevilling 61 Økonomi og personale.

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 13-12-2023

Anbefales.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 21-12-2023

Kommunaldirektørens indstilling blev godkendt.

Sagsfremstilling

Flygtningesituationen i Ukraine har medført en række merudgifter for Bornholms Regionskommune som følge af, at kommunen skal yde kommunal service til fordrevne ukrainere.

På baggrund af budgetopfølgningen pr. 31. oktober er der opgjort det forventede merforbrug relateret til de fordrevne ukrainere i 2023. For hele 2023 forventes der samlede udgifter på 6,0 mio. kr.

I budgetopfølgningen indgår forbrug vedrørende fordrevne fra Ukraine i opfølgningen på de respektive områder. I tabel 1 ses en opsamling på de forventede udgifter i 2023.

Tabel 1: Udgifter relateret til fordrevne ukrainere fordelt på områder, i 1.000 kr.

Område

Forventet regnskab

	2023
Skoleområdet samlet	3.874
Modtagerklasser	3.383
Øvrige	491
Dagtilbudsområdet samlet	815
Udgifter til integrerede børn i dagtilbud	739
Modtagelse (afdækning af faglige og sociale kompetencer og afledt støttebehov mv.)	6
Øvrige	70
Administration samlet	700
Jobcentre	700
Specialiseret voksenområde samlet	331
Øvrige	331
Sundhedsområdet samlet	300
Øvrige	300
Udgifter relateret til fordrevne ukrainere i alt	6.020

Modtaget kompensation

Kommunerne er som en del af økonomiaftalen kompenseret for 900 mio. kr. i midtvejsreguleringen.

Bornholms Regionskommune kompenseres derfor for i alt 6,0 mio. kr. i 2023, hvilket svarer til de afsatte midler i den centrale pulje til fordrevne fra Ukraine.

Den modtagne finansiering fra staten har således kunne dække kommunens direkte udgifter til de ukrainske flygtninge.

Ikke-overførbare områder der kan rumme udgifter til fordrevne fra Ukraine

Som det ses af tabel 2 er 0,3 mio. kr. af merudgifterne på ikke-overførbare bevilling. Disse merudgifter indgår i den samlede justering af budgetterne på de ikke-overførbare områder i den særskilte sag om den samlede budgetopfølgning pr. 31. oktober. Merudgifterne vil derved kassefinansieres.

Tages der højde for ovenstående, vil merudgifterne kunne nedjusteres med 300.000 kr. på de ikke-overførbare områder.

Som det ses af tabel 2, vil der samlet set forventes merudgifter på 5,7 mio. kr. i 2023 på overførbare bevillinger.

Tabel 2: Merudgifter i 2023 vedrørende fordrevne fra Ukraine, i 1.000 kr.

Udvalg	Bevilling	Forventede merudgifter i 2023	Fordelt på bevillingstype	
			Merudgifter på overførbare bevilling	Merudgifter på ikke-overførbare bevilling

BSU	11 Dagpasning	815	815	
BSU	13 Undervisning	3.874	3.874	
SSU	32 Psykiatri og handicap	331	331	
SSU	33 Sundhed	300		300
EBBU	41 Uddannelse og beskæftigelse	700	700	
I alt		6.020	5.720	300

Merudgifterne på de overførbare bevillinger på 5.720.000 kr. indstilles finansieret af den centrale pulje til 'ukrainerelaterede udgifter' på bevilling 61 Økonomi og personale.

Puljen er på 6.000.000 kr. Der vil efter finansieringen af merudgifterne til fordrevne ukrainere være et restbudget på 280.000 kr.

Merudgifterne skal holdes indenfor rammerne i 2024

Den usikre situation betyder, at der er væsentlig usikkerhed forbundet med det forventede udgiftsniveau i 2024. Der er ej heller klarhed over en eventuel finansiering fra statslig side, da Regeringen og KL er enige om at følge op på håndteringen for 2024 i forbindelse med økonomiaftalen for 2025.

Kommunens økonomi er presset og der er iværksat initiativer til en opbremsning af forbruget og for at imødegå en del af faldet i kassebeholdningen.

Dertil indgår de ukrainske flygtninge i befolkningsprognosen for 2024 og dermed også i tilpasningen af budgettet for den demografiske udvikling i kommunens befolkning, hvormed fx dagtilbuds- og skoleområdet er delvis kompenseret for opgaven.

Med baggrund i ovenstående vil udgifterne til de fordrevne fra Ukraine som udgangspunkt skulle holdes indenfor de respektive bevillinger i 2024.

På bevilling 41 Uddannelse og beskæftigelse afdækkes mulighederne for at kunne finansiere eventuelle merudgifter til sagsbehandling med forventede merindtægter på integrationsområdet.

Der vil være fokus på at få nedbragt udgifterne til modtageklasser på skoleområdet.

Økonomiske konsekvenser

Merudgifterne på 300.000 kr. på de ikke-overførbare bevillinger finansieres som en del af justeringen i sagen om den samlede budgetopfølgning pr. 31. oktober.

Der gives tillægsbevillinger på de overførbare bevillinger for merudgifter på i alt 5.720.000 kr. i 2023 til de enkelte bevillinger – jf. tabel 3. Tillægsbevillingerne finansieres af puljen 'ukrainerelaterede udgifter' på bevilling 61 Økonomi og personale.

Tabel 3: Tillægsbevillinger til merudgifter vedrørende fordrevne fra Ukraine på de overførbare bevillinger, i 1.000 kr.

Udvalg	Bevilling	Tillægsbevilling
BSU	11 Dagpasning	815

BSU	13 Undervisning	3.874
SSU	32 Psykiatri og handicap	331
EBBU	41 Uddannelse og beskæftigelse	700
I alt		5.720

Punkt 19: Ny model for dialogmøder mellem fagudvalg og centre

23/11967

Politisk sagsgang

Økonomi- og Klimaudvalget beslutter

Resumé

Administrationen har vurderet, at modellen for forberedelse og afvikling af dialogmøder med fordel kan gentænkes. Derfor er der udarbejdet et forslag til ny model for dialogmøder, som kan træde i kraft den 1. januar 2024.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller, at

- Forslag til ny model for dialogmøder, som beskrevet i sagsfremstillingen, godkendes og evalueres i sommeren 2025

Beslutning Økonomi- og Klimaudvalget den 13-12-2023

Godkendt.

René Danielsson gør brug af standsningsretten og løfter sagen til kommunalbestyrelsens behandling.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 21-12-2023

Punktet blev taget af dagsorden og sendt til behandling i fagudvalgene.

Sagsfremstilling

Dialogmøderne er en del af budgetprocessen og er indarbejdet i såvel den politiske som den administrative budgetvejledning som i udvalgenes årshjul.

Nuværende model for dialogmøder

Hidtil har årets første dialogmøde været en slags Rigets tilstand, centrets udfordringer og succeser, herunder implementering af årets budget. Årets andet dialogmøde har omhandlet udmøntningen af det vedtagne budget. Økonomi-, Erhvervs-, og Planudvalget har den [4. november 2021](#) besluttet, at CenterMED fastlægger emner for møderne og deltagerkredsen samt at længden af dialogmøderne fastlægges under forberedelsen af møderne i dialog mellem administrationen og udvalgsformænd.

Forslag til ny model for dialogmøder

Formålet med dialogmøderne

Formålet er at give udvalget en orientering om, hvordan det går med at implementere årets budget og skabe en dialog i et MED-perspektiv. Der kan også ske en orientering om nye reformer, lovgivning, opsamling på politikker mv., der har betydning for arbejds-, personale-, samarbejds- og arbejdsmiljøforhold.

Interval – dialogmøder afholdes én gang årligt

Dialogmøderne afholdes én gang årligt. Baggrunden for reduktionen fra to til ét årligt dialogmøde er, at mødeforberedelsen er ressourcekrævende og det kan bidrage til at nedbringe arbejdspresset i organisationen. Møderne afholdes i februar og marts måned, så de kan fordeles over to udvalgmøder for de udvalg, der har flere dialogmøder.

I det første år (2024) afholdes dialogmøderne i marts og april måned af hensyn til den fornødne tid til planlægningen.

Derudover skal det være muligt for CenterMED at aflyse et dialogmøde, hvis der ikke er relevante MED-temaer for dialog. Dette er alene relevant for centre, der refererer til flere udvalg.

Valg af temaer til dialogmøderne

Som noget nyt, får de politiske fagudvalg mulighed for at ønske et tema belyst ved dialogmødet. I praksis sker dette ved beslutning på fagudvalgenes møder i december måned. Herudover fastsætter CenterMED temaer. Temaerne skal være MED-relevante, dvs. omhandle personale- og arbejdsforhold. Faglige emner behandles i de faglige temamøder.

I det første år (2024) vil fagudvalgene beslutte temaer på udvalgmøderne i januar måned.

Faglige temamøder

Der planlægges med temamøder hen over året, hvor fagcentrene udfolder faglige temaer. De politiske fagudvalg beslutter i samarbejde med administrationen antal og tidsrum for afholdelse af temamøderne ved mødeplanlægningen for det kommende år. Temamøder lægges forud for de ordinære møder. De faglige temamøder er ikke en del af budgetprocessen.

Deltagere i dialogmøderne

Det er fortsat CenterMED, der udpeger deltagerne til dialogmøderne. Det kan være medlemmer af CenterMED og/eller øvrige medarbejdere.

Længden af dialogmøderne

Længden af dialogmøderne fastlægges under forberedelsen af møderne i dialog mellem udvalgsformænd- og personer og administrationen.

Forberedelse af dialogmøderne

CenterMED forbereder dialogmøderne, inklusive emner foreslået af det politiske fagudvalg. Centerchefen sørger for, at oplæg fremsendes til udvalget senest 1 uge før mødet.

BRK's værdigrundlag

For at skabe et forum for konstruktiv dialog, hvor både medarbejdere og politikere har plads til at give deres mening til kende, tydeliggøres BRK's værdigrundlag i dagsordenspunktet, der knytter sig til dialogmøderne.

HovedMED's behandling

Forslag til ny model for dialogmøder er blevet drøftet i HovedMED ved møde den 29. november 2023. HovedMED bakker op om den nye model for dialogmøder, som beskrevet i sagsfremstillingen med en bemærkning om, at det ved reducere til ét årligt dialogmøde mellem fagudvalg og centre er væsentligt, at både politikere og centre har en opmærksomhed på kvaliteten af dialogmødet. For at understøtte kvaliteten af dialogmøderne, udarbejder arbejdsgruppen en guide til CenterMED med henblik på god planlægning af møderne. Derudover foreslår HovedMED, at den nye model evalueres inden udgangen af den gældende politiske konstitueringsperiode (sommeren 2025), hvor både de politiske fagudvalg og CenterMED evaluerer modellen.

Økonomiske konsekvenser

Der er ingen økonomiske konsekvenser

Punkt 20: Udpegning af medlemmer til byggeudvalg - Fremtidens ældrepleje

23/4516

Politisk sagsgang

Natur,- Miljø- og Planudvalget indstiller

Social- og Sundhedsudvalget indstiller

Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

I forbindelse med ny organisering i Center for Ældre og Center for Sundhed og Forebyggelse, etableres en række plejedistrikter, som vil få til huse på eksisterende plejecentre og plejehjem.

På baggrund af kommunalbestyrelsens beslutning af 29. juni 2023, om omorganisering i Center for Ældre og Center for Sundhed og Forebyggelse, samt endelig vedtagelse af budget for 2024 den 12. oktober 2023, skal der derfor nedsættes et byggeudvalg til sikring af formålet i det samlede projektførløb.

Kommunalbestyrelsen skal udpege to nye politiske medlemmer til byggeudvalget fra henholdsvis Natur,- Miljø- og Planudvalget og Social- og Sundhedsudvalget.

Indstilling

Direktøren indstiller,

- at Natur,- Miljø og Planudvalget indstiller et medlem til byggeudvalget til kommunalbestyrelsens godkendelse.

Vældfærdsdirektøren indstiller,

- at Social- og Sundhedsudvalget indstiller et medlem til byggeudvalget til kommunalbestyrelsens godkendelse.

Beslutning Social- og Sundhedsudvalget den 04-12-2023

Indstillet blev Kirstine van Sabben.

Beslutning Natur-, Miljø- og Planudvalget den 06-12-2023

Udvalget udpeger Helle Munk Ravnborg.

Beslutning Kommunalbestyrelsen den 21-12-2023

Helle Munk Ravnborg (Ø) og Kirstine van Sabben (M) blev udpeget til byggeudvalget.

Sagsfremstilling

I forbindelse med ny organisering i Center for Ældre og Center for Sundhed og Forebyggelse, etableres en række plejedistrikter. Plejedistrikterne vil få til huse på plejecentre og plejehjem og vil bestå af en organisering med et plejecenter, et eller flere hjemmeplejeteams og sygeplejen.

Trænings- og dagcentret samles på Rehabiliteringscenter Sønderbo, hvor der opføres en ny bygning.

Den nye organisering implementeres over en femårig periode fra 2023 - 2027. De samlede anlægsomkostninger er estimeret til 56,55 mio. kr.

Udpegningen er derfor gældende for valgperioden frem til 31. december 2025.

Kommunalbestyrelsen skal udpege to nye politiske medlemmer til byggeudvalget fra henholdsvis Natur,- Miljø- og Planudvalget og Social- og Sundhedsudvalget.

Byggeudvalget

Byggeudvalget har det overordnede ansvar for projektet. Byggeudvalgets beslutningskompetence findes inden for rammerne af de politiske beslutninger der er truffet og om nødvendigt, løbende bliver truffet i de politiske udvalg og kommunalbestyrelsen.

Byggeudvalget har til opgave at træffe beslutninger og indstille til videre politisk behandling. Byggeudvalget skal sikre at projektets overordnede intentioner, mål, økonomi, tidsramme m.v. overholdes.

Byggeudvalget vil fremadrettet have en afgørende rolle i alle faser af projektet, frem til endelig aflevering og idriftsætning af bygningerne. Totalrådgiveren skal deltage i Byggeudvalget samt rådgive Byggeudvalget.

Byggeudvalget skal som minimum bestå af, men er ikke begrænset til:

- 1 repræsentant fra Social- og Sundhedsudvalget
- 1 repræsentant fra Natur,- Miljø- og Planudvalget
- Driftschef, Bjarne Sjelle Freund-Poulsen
- Ældrechef, Christina Thorén Liliendal
- Sundhedschef, Iben Kuhn Riis
- Leder af Ejendomsservice, Kim Eilif Rasch Pedersen
- Distriktsleder Sygeplejen, Helle Irene Holm
- Distriktsleder Center for ældre, Anette Larsen
- Medarbejderrepræsentant Center for Ældre
- Medarbejderrepræsentant Center for Sundhed og Forebyggelse

Retningslinjer for byggeprojekter

Retningslinjer for samarbejde vedr. anlægsbevillinger til nybyggeri, ombygninger og tilbygninger godkendt på Økonomi- og Planudvalgets møde den 17. juni 2014. (vedlagt som bilag 1)

Økonomiske konsekvenser

Ingen.

Bilag

Bilag 1 - Retningslinjer for samarbejde vedr. anlægsbevillinger til nybyggeri, ombygninger og tilbygninger

Punkt 21: Orientering fra formanden

Der blev orienteret om følgende:

Orientering givet.